

Miljøgodkendelse

Skelbækvej 9, 4173 Fjenneslev

SORØ
KOMMUNE

Husdyrbrugloven § 16 a stk. 1
Dato for gyldighed 23. 08. 2024
Journalnummer 09.17.19-P19-1-24

INDHOLDSFORTEGNELSE

Afgørelsen	3
Afgørelsens baggrund.....	3
Byggeri og anlæg	4
Landskabelige værdier	6
Naturpåvirkning.....	6
Nabopåvirkning	9
Lugt.....	9
Fluer og skadedyr	11
Støj og rystelser	11
Lys og støv	12
Transporter	13
Affald og ressourcer	13
Affald	13
Olie og kemikalier	14
Energiforbrug.....	14
Vandforbrug.....	15
Management, driftsforstyrrelser og alternativer.....	15
Offentlighed og klagevejledning.....	16
Offentlighed	16
Klagevejledning	16
Bilag.....	18
Bilag 1- Ansøgers miljøkonsekvensrapport.....	18
A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold	21
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	22
Tabel 4: Produktions areal:	36
C. De direkte og indirekte virkninger på miljø, natur og mennesker. Aktuelle tiltag og de foranstaltninger som er foretaget. Oplysninger om IE—husdyrbrug.....	62
D. Konklusion	72
Bilag.....	72
Bilag 2 - Placering af produktions- og gødningsopbevaringsanlæg	73
Bilag 3 - Oversigt over vilkår.....	74

Afgørelsen

Sorø Kommune har truffet afgørelse om miljøgodkendelse til husdyrbruget på Skelbækvej 9, 4173 Fjenneslev. Afgørelsen er truffet efter husdyrbruglovens¹ § 16 a stk. 1 til etablering af 3.620 m² produktionsareal til æglæggende høns. Produktionsarealet etableres i den eksisterende stald, der indrettes med etagesystem. I forbindelse med godkendelsen tilbygges en veranda til stalden, der også medregnes i det samlede produktionsareal. Husdyrbruget er beliggende på matr.nr. 13a Slaglille By, Slaglille.

Kommunens vurdering

På baggrund af det indsendte ansøgningsmateriale har kommunen vurderet, at udvidelsen ikke giver anledning til væsentligt øget miljøpåvirkning i henhold til de gældende regler. Kommunen har i afgørelsen stillet vilkår, der sikrer, at udvidelsen af husdyrbruget ikke medfører væsentlig forurening. Kommunens vurderinger er nærmere beskrevet under de enkelte afsnit.

Afgørelsens baggrund

Sagsforløb og forudsætninger

Ejendommen har hidtil haft en produktionstilladelse fra 2003 til 13.500 æglæggende høns svarende til 79,4 dyreenheder. Den hidtidige produktionstilladelse erstattes af denne miljøgodkendelse, der er truffet på baggrund af ansøgning indsendt d. 26. marts 2024.

Ansøgningsmaterialet omfatter ansøgnings-skema nr. 243935 - version 8, der er indsendt via husdyrgodkendelse.dk, ansøgers miljøkonsekvensrapport, version 8, samt øvrige oplysninger, der er indhentet i forbindelse med sagsbehandlingen.

Læsevejledning

I de efterfølgende afsnit gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Under de enkelte afsnit vurderer kommunen, om ændringen kan holdes inden for lovens rammer. Når kommunen har fastsat vilkår, vil begrundelsen for vilkåret være beskrevet detaljeret i kommunens vurdering.

---

¹ LBK nr.520 af 01/05/2019 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Byggeri og anlæg

Den ansøgte udvidelse af husdyrbruget omfatter tilbygning af en veranda til den eksisterende stald på staldens nordside, opførelse af to nye fodersiloer, ved siden af de eksisterende siloer på staldens sydside, samt opsætning af en container til gødningsoptagning.

Stalden indrettes med etagesystem til æglæggende høns. Efter udvidelsen bliver det samlede produktionsareal på 3.620 m².

Figur 1. Eksisterende stald samt placering af veranda (skraveret felt).

Ansøger har søgt om Flexgruppe: Høner, konsumæg; Fler-etagesystem. Flexgruppe betyder, at der frit kan vælges mellem de oplyste dyretyper.

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgrupperne:

- Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd

Tabel 1 – Ejendommens produktionsareal

Staldafsnit	Produktion	Staldsystem	Produktionsareal m ²	Miljøteknologi
Friland/Skrabeæg	Høner, Konsumæg	Fleretagesystem	3.620	Hyppig udmugning, 36 % reduktion
Total			3.620	

Der er søgt om, at gødningen fremadrettet skal opbevares i container indtil bortskaffelse til biogasanlæg eller anden aftager. Container til gødning placeres som angivet på bilag 2.

Tabel 2 – Husdyrbrugets opbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Størrelse
Lukket container	15 m ²

Ansøgers fulde redegørelse vedr. BAT-ammoniak fremgår af afsnit B.11 i miljøkonsekvensrapporten (bilag 1). Tabel 3 viser husdyrbrugets BAT-beregning. BAT-kravet på

husdyrbruget er beregnet til 5.834 kg NH₃-N/år og den faktiske emission er beregnet til 2.173 kg NH₃-N/år. Det ansøgte overholder således krav til BAT vedr. ammoniak.

Tabel 3 – BAT beregninger for ejendommen

Samlet BAT beregning	Stald	Gødningsopbevaringslager	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5.792	42	5.834
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	2.131	42	2.173
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	3.661
Vejledende BAT overholdt?	-	-	Ja

Kommunens vurdering

Kommunen har konstateret at alle afstandskrav til i henhold til § 8 i husdyrbrugloven er overholdt, og at anlægget samlet set lever op til kravet om BAT i forhold til ammoniakemission.

Der stilles vilkår til placering samt størrelse af den ny veranda. Derudover stilles vilkår til grundlaget for ammoniakberegningerne i ansøgningen, dvs. til placering og indretning af stalden, herunder til valgt miljøteknologi samt til placering og størrelse af gødningsopbevaringsanlæg.

Vilkår:

- 3.1.1 Produktionsarealet skal indrettes i den eksisterende stald samt ny veranda, og skal placeres som angivet på bilag 2.
- 3.1.2 Produktionsarealet størrelse i m² med angivelse af dyrearter, dyretyper, staldsystemer samt miljøteknologi skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående tabel:

Staldafsnit	Produktion	Staldsystem	Produktionsareal m ²	Miljøteknologi
Friland/Skrabeæg	Høner, Konsumæg*	Fleretagesystem	3.620	Hyppig udmugning, 36 % reduktion
Total			3.620	

* Fleksgruppen omfatter: Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd

- 3.1.3 Stalden skal indrettes med fleretagesystem med gødningsbånd, der skal tømmes mindst tre gange ugentligt. Der skal føres logbog hvor dato og tidspunkt for

udmugning noteres. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og fremvises til tilsynsmyndigheden på forlangende.

3.1.4 Etagesystem med gødningsbånd skal vedligeholdes i henhold til producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

3.1.5 Gødningsopbevaringsanlæg skal placeres som angivet på bilag 2, og skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående tabel:

Opbevaringsanlæg	Størrelse
Container	15 m ²

Landskabelige værdier

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.4 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Husdyrbrugets staldanlæg inklusiv de to nye siloer og den nye veranda ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

De to nye fodersiloer opføres ved siden af de eksisterende to siloer, der er placeret på staldens sydlige side mellem stalden og de øvrige eksisterende bygninger på ejendommen.

Verandaen etableres i hele staldens længde på den nordlige side. Det er kommunens vurdering, at hverken siloerne eller den nye veranda vil fremstå dominerende i landskabet.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet eller forringe de landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, økologiske- eller rekreative værdier i området.

Vilkår:

3.1.4 Der kan etableres en ny veranda på 7,5 m x 75 m langs den nordlige side af den eksisterende stald.

3.1.4 Der kan opføres to nye siloer på maksimalt 12,5 meter i højden. Siloerne skal placeres på staldens sydlige side ved siden af de to eksisterende siloer.

Naturpåvirkning

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.7 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunes vurdering

Kommunen skal vurdere, om der er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder. Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev,

heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod tilstandsændringer, mens husdyrbruglovens § 7 fastsætter en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper opdelt i tre kategorier med forskellige beskyttelsesniveauer.

Kategori 1-natur: Arealer beliggende indenfor de internationalt beskyttede Natura 2000-områder og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, der er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.

Kategori 2-natur: Højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha beliggende udenfor de internationalt beskyttede Natura 2000-områder.

Kategori 3-natur: Øvrige heder, moser og overdrev beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove.

Kommunen skal desuden vurdere hvorvidt, der kan ske påvirkning øvrig § 3 beskyttet natur samt af yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV, der er beskyttet mod beskadigelse og ødelæggelse.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Vurderingerne bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning i Miljøstyrelsens ansøgningssystem samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Kategori 1- natur

Nærmeste Natura 2000 område er nr. 160, Nordlige del af Sorø Sønderskov. der ligger omkring 3,5 km vest for driftsbygningerne.

Der er foretaget ammoniakdepositions målinger til de to nærmeste kategori 1 naturområder, et område med Elle- og Askeskov samt et område med Bøg på muld. Til begge naturområder er der beregnet en ammoniakdeposition på 0,0 kg N/ha/år. Sorø kommune vurderer derfor, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre en negativ effekt på Natura 2000, eller vil forhindre områdets naturtyper og arter i at opnå gunstig bevaringsstatus.

Kategori 2- natur

Det nærmeste område med kategori 2 natur, er et overdrev, der ligger mere end 5 km sydøst for husdyrbrugets anlæg. Der er beregnet en ammoniakdeposition på 0,0 kg N/ha/år til overdrevet, og kommunen vurderer, at der ikke vil ske en negativ påvirkning af kategori 2 natur, som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

Kategori 3-natur

I nærheden af husdyrbruget er der registreret flere moser samt et område med gammel skovbund, der er kategori 3 natur.

For kategori 3-natur gælder, at kommunen ikke kan fastsætte krav om en samlet, maksimal merdeposition på mindre end 1,0 kg N/ha/år. For naturområder, hvor merdepositionen er beregnet til mere end 1,0 kg N/ha/år, kan kommunen efter en konkret vurdering af naturområdet, tillade en højere deposition.

Da der anvendes miljøteknologi til nedbringning af ammoniakemissionen fra anlægget, sker der med udvidelsen af husdyrbruget et fald i ammoniakdepositionen på de omkringliggende kategori 3 naturområder. Der er beregnet merdeposition på mellem -0,2 og 0,0 til de omkringliggende kategori 3 naturområder. Kommunen vurderer dermed, at udvidelsen af husdyrbruget ikke medfører en negativ påvirkning af kategori 3 natur.

§ 3 natur

I nærheden af husdyrbruget er der registreret flere søer og enge beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen har beregnet ammoniakdepositionen til den nærmest liggende sø samt den nærmest liggende eng.

Der er beregnet en merdeposition på henholdsvis -0,1 og 0,0 til de nærliggende § 3 beskyttede naturområder., og kommunen vurderer på den baggrund, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre negativ påvirkning af § 3 beskyttede naturtyper.

Påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV arter

Der er i forbindelse med sagsbehandlingen søgt på "Naturdata" efter bilag IV arter (og rødlistearter) i en afstand af mere end 500 m omkring staldanlægget. Der er ikke fundet registreringer af hverken bilag IV arter eller rød-listearter, og der vurderes ikke at være sandsynlighed for væsentlige forekomster af bilag IV arter i de landbrugsprægede omgivelser. Arter omfattet af bilag IV kan dog have yngle- eller rasteområder på arealer i nærheden.

Flere arter af Flagermus findes udbredte i det meste af kommunen, ofte tilknyttet gammel skov (kategori 3 natur). Arterne vurderes dog generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Eremit *Osmoderma eramita* findes i Natura 2000 området nr. 160, Nordlige del af Sorø Sønderkov (EF-habitatområde nr. 141), hvor den er det væsentligste udpegningsgrundlag. Arten er knyttet til gamle løvtræer med smuldfyldte hulheder, typisk i gammel skov (kategori 3 natur). Arten vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Hasselmus *Muscardinus avellanarius* findes i dele af kommunens sydvestlige hjørne, hvor den især er knyttet til tæt skov under 10 m højde med stor artsdiversitet af træer og buske og mange brombærbuske, tjørne- og rønnebærtræer. Arten vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Odder *Lutra lutra* forekommer i kommunen i en tynd bestand tilknyttet Åmose Å systemet, hvor den indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 156, Store Åmose, Skarre Sø og Bregninge Å (EF-habitatområde H137). Arten lever overvejende i beskyttede vandløb og tilknyttede moser, søer, skov mv. Den vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løvfrø *Hyla arborea*, Stor vandsalamander *Triturus cristatus* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Strandtudse *Bufo calamita* forekommer i grusgravsområder omkring Lyng Huse/ Stokkehuse/ Bromme. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres yngle- og rasteområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben. Yngle- og rasteområder for disse arter i området vil normalt begrænse sig til områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på de nævnte bilag IV arter.

Samlet konklusion

Kommunen har i de foregående afsnit konstateret, at beskyttelsesniveauerne i husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven er overholdt. Endvidere har kommunen vurderet, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter, har en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-områder eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter². Herved har kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne.

Nabopåvirkning

Lugt

Ansøger har igennem Miljøstyrelsens ansøgningssystem beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalden til forskellige områdetyper, se tabellen nedenfor.

Ansøges øvrige oplysninger vedr. lugtemission fremgår af afsnit B.8 i miljøkonsekvensrapporten.

---

² Jf. §§ 6, 7 og 10 i Bekendtgørelse nr. 1.595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Tabel 4 – Lugtgeneberegning med målte afstande til den nærmeste beboelse, samlet bebyggelse og byzone, samt beregnede geneafstande.

Områdetype	Geneafstanden minimum (m)	Aktuelle afstande (m)
Enkelt bolig – Skelbækvej 16	85	392
Lokalplanlagt område i landzone – Slaglillevej 12	151	1.326
Byzone – Fjenneslevmagle By, Fjenneslev	269	1.767

Kommunens vurdering

I ansøgers redegørelse ses de målte afstande til de nærmeste områder indenfor hver type, der i korte træk er skitseret herunder.

- Enkelt bolig - Beboelse på ejendomme uden landbrugspligt efter landbrugslovens regler.
- Samlet bebyggelse - Indenfor en afstand af 200 meter fra en beboelse, ligger mere end 6 andre beboelser. Alle beboelser uden landbrugspligt.
- Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende har samme beskyttelsesniveau for lugt som samlet bebyggelse
- Byzone eller sommerhusområde – Områdestatus ifølge planloven.

Lugtgeneafstandene er beregnet for alle eksisterende og nye staldafsnit. Geneafstanden tager udgangspunkt i afstanden fra centrum af et staldafsnit til en nabo/områdegrænse, hvor genekriteriet skal overholdes. Hvis der er flere lugtkilder (flere staldafsnit) beregnes en vægtet gennemsnitsafstand, der tager hensyn til, at der er flere staldafsnit med forskellige emissioner. Det betyder, at afstanden til områdetyperne er beregnet ud fra et teoretisk lugtcentrum. Nærmeste naboer ses på kortet nedenfor.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumskrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne. De vejledende geneafstande bygger på en forudsætning om ”god staldhygiejne”, hvorfor kommunen har stillet vilkår, om generel renholdelse af stald- og foderarealer.

Vilkår:

- 6.1.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres, at produktionsareal samt foderarealer holdes tørre, at dyrene holdes rene, og at fodringssystemer holdes rene.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.9 i miljøkonsekvensrapporten

Kommunens vurdering

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mus m.v.).

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. Derudover kan der sættes ind med bekæmpelse på særlige steder eller i særlige situationer.

Det er husdyrbrugets almindelige pligt at holde stalde, lagre og andre anlæg rottesikrede så vidt det er muligt. Derudover at der i videst muligt omfang holdes ryddeligt og renholdt omkring ejendommen, for at undgå at tiltrække skadedyr og skabe uhygiejniske forhold. Eventuel forekomst af rotter skal anmeldes til kommunen, der derefter anviser bekæmpelse.

Kommunen vurderer, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende, og at husdyrbruget kan drives uden at skabe uhygiejniske forhold eller unødige nabogener. Kommunen har stillet vilkår hertil.

Vilkår:

6.2.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

6.2.2 Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Støj og rystelser

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.9 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støjgener fra husdyrbrugets bygningsparcel, ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter. Tilsvarende vurderer kommunen, at husdyrbrugets forskellige anlæg og maskiner på bygningsparcellen ikke giver anledning til rystelser eller lavfrekvent støj for omboende. Der er stillet vilkår om maksimal støjbelastning, for at sikre omboende mod unødige støjgener.

Vilkår:

- 6.3.1 Støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden, må på intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Maks værdi (LpAmax)	22-07	-	55

Støjkvilkår omfatter al støj fra virksomheden – det vil sige også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj gælder derfor al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsbedriften på ejendommens bygningsparcel, og ikke støj fra for eksempel markdriften.

- 6.3.2 Såfremt kommunen bestemmer, at overholdelse af grænseværdierne for støj skal dokumenteres, skal målinger/beregninger udføres efter gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger³. Målingerne/beregningerne skal foretages af et målefirma/-institut, der er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser overholdes. Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Lys og støj

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.9 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med levering af foder samt fra ventilationsluften. Kommunen vurderer, at der med den beskrevne drift, ikke vil være tale om væsentlige støvgener.

³ P.t. bekendtgørelse nr. 1.770 af 28. november 2020 om kvalitetskrav til miljømålinger.

Lys fra staldanlægget vil efter kommunens vurdering ikke give anledning til gener for omboende. Kommune har ikke fundet anledning til at stille vilkår til begrænsning af støv- eller lysgener fra husdyrbruget.

Transporter

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.9 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

I miljøkonsekvensrapporten har ansøger opgjort antallet af transportere til og fra ejendommen til 277 transportere om året.

Opgørelsen er et estimat over antallet af transportere til ejendommen. Der er estimeret behov for i gennemsnit 0,8 tunge transportere pr. dag. Antallet af transportere forøges samlet set med den ansøgte udvidelse med 41 transportere om året – svarende til 0,1 transport pr. dag.

I en miljøgodkendelse skal kommunen vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende. Med hensyn til transportgener kan en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven primært regulere, hvilke af en ejendoms adgangsveje der skal anvendes ved transport til og fra bedriften (hvis der er flere), og at til- eller frakørsel skal ske på bestemte tidspunkter. Dette fremgår af husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, samt af afgørelser fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet⁴.

Spørgsmål om for eksempel belastning og vedligeholdelse af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Kommunen vurderer, at det anførte antal transportere til og fra ejendommen er realistisk og på et niveau, der kan forventes af denne størrelse husdyrproduktion. Transportere i dette omfang vurderer kommunen ikke vil medføre væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Affald og ressourcer

Affald

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.10 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Bortskaffelse af døde dyr skal følge de generelle regler for dette. Bortskaffelse af affald skal følge kommunens affaldsregulativ for erhvervsaffald. Sorø Kommune vurderer, at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af døde dyr og affald sker på miljømæssig forsvarlig måde. Der

---

⁴ For eksempel afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet af 12. juli 2019 - 18/09267.
<https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/0e93ac8a-177d-4be5-b3ab-b24ed3c5f035>

stilles vilkår om, at bortskaffelse af affald til rette modtager skal dokumenteres over for kommunen. Ved de regelmæssige miljøtilsyn på ejendommen bliver håndteringen af affald gennemgået jævnfør de generelle bestemmelser, samt det til enhver tid gældende affaldsregulativ i Sorø Kommune. Håndteringen af affald omhandler både indretning af oplagene og bortskaffelse. Ved tilsyn skal der kunne fremvises kvittering på aflevering af farligt affald.

Vilkår:

- 7.1.1 På ejendommen skal forefindes dokumentation for bortskaffelse af affald til rette modtager, herunder kvittering for aflevering af farligt affald. Farligt affald må højst oplagres et år på husdyrbruget.

Olie og kemikalier

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.10 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at den beskrevne opbevaring af olie og kemikalier følger de retningslinjer, der fremgår af kommunens forskrift herfor. Der er stillet vilkår om, at tankning af diesel skal ske, så evt. spild kan opsamles. Hensigten er at minimere risikoen for forurening af jord, overfladevand og grundvand.

Vilkår:

- 7.2.1 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.10 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Energiforbruget skal løbende følges, og forbruget skal til stadighed søges minimeret. Kommunen stiller vilkår om aflæsning og registrering af elforbruget minimum en gang årligt.

Kommunen vurderer, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet lever op til bedst tilgængelig teknik for energi.

Kommunen vurderer desuden, at det er BAT at sikre sig mod utilsigtet forbrug af energi, og stiller vilkår hertil.

Vilkår:

- 7.3.1 Husdyrbrugets elforbrug skal aflæses og registreres i driftsjournal minimum en gang årligt.
- 7.3.2 Stiger husdyrbrugets elforbrug utilsigtet, skal husdyrbruget finde og implementere virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit B.10 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ikke sker unødvendigt ressourceforbrug af vand i forbindelse med husdyrbrugets produktion, når vilkårene i godkendelsen overholdes. Der skal som det øvrige ressourceforbrug, tilstræbes at der løbende implementeres besparende foranstaltninger i driften.

For at kunne fastslå eventuelt utilsigtet vandspild og eventuelle brud på rørsystemer, stilles der vilkår om aflæsning og registrering af vandforbrug minimum en gang årligt.

- 7.3.3 Husdyrbrugets vandforbrug skal aflæses og registreres i driftsjournal minimum en gang årligt.
- 7.3.4 Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, skal husdyrbruget finde og implementere virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

Management, driftsforstyrrelser og alternativer

Ansøgers oplysninger fremgår af afsnit C i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for alternative løsninger.

For at imødegår de væsentligste risici for alvorlig forurening, stilles der vilkår om beredskabsplan. Beredskabsplanen skal være kendt og kunne forstås af ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Kommunen vurderer, at for at opfylde dette er det nødvendigt, at beredskabsplan også skal foreligge på modersmål for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Krav om dette indgår i vilkår om beredskabsplan.

Kommunen vurderer, at der med de fastsatte vilkår træffes foranstaltninger, så de væsentligste risici for alvorlig forurening minimeres.

Vilkår:

8.1.1 Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal mindst én gang årligt gennemgås, så det sikres, at den indeholder opdaterede:

- Procedurer, der beskriver relevante tiltag med henblik på at ”stoppe ulykken/uheldet” og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
- Opgørelser over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller der kan skaffes med kort varsel, og kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Beredskabsplanen skal være let tilgængelig for personalet på virksomheden, og være tilgængelig i en udgave på et sprog, som personalet kan forstå. Personalet skal mindst en gang årligt gøres bekendt med planenes indhold og placering.

8.1.2 Håndtering af husdyrgødning skal altid foregå under opsyn og således, at spild undgås og under passende hensyn til omgivelserne.

Offentlighed og klagevejledning

Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort på Sorø kommunes hjemmeside den 31. maj 2024. Der var frist til afgivelse af bemærkninger den 17. juni 2024.

Der indkom ingen bemærkninger i forbindelse med forannonceringen.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 19. juli 2024 udsendt til høring hos ansøger samt naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, og skønnede parter i sagen, ansøger selv og dennes konsulent. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage. Kommunen modtog ingen bemærkninger i høringsperioden.

Klagevejledning

Ansøger selv kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Det samme kan enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagen, samt en række foreninger og organisationer m.v. Klagen skal være modtaget senest den 23. september 2024 kl. 23.59.

Klageportalen findes på www.naevneneshus.dk. Du logger på med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet opkræver et gebyr for at klage. Gebyrets størrelse kan ses på www.naevneneshus.dk. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Godkendelsen kan udnyttes på egen risiko, hvis der klages over den. Det er dog under forudsætning af, at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan i særlige tilfælde afgøre, at godkendelsen ikke kan udnyttes før klagen, er behandlet. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre eller ophæve kommunens afgørelse på baggrund af en klage.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort jf. husdyrbruglovens § 90.

Der er til enhver tid aktindsigt i sagen jf. forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Bilag

Bilag 1- Ansøgers miljøkonsekvensrapport

Skelbækvej 9 set fra nord.

STOREBJERG GÅRD
PERNILLE MIXEN WEBER
SORØ KOMMUNE

Indhold

A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold	21
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	22
B.1 Indretning og drift	23
B. 2 Anlægsarbejde og bygningsmæssige ændringer	24
B. 3 Forbindelse til andre husdyrbrug	30
B. 4 Husdyrbrugets beliggenhed	31
B. 5 Indretning og drift	33
Tabel 4: Produktions areal:	36
B. 6 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde	43
B. 7 Ammoniak	44
B. 8 Lugt	48
B. 9 Øvrige emissioner	50
B. 10 Reststoffer og naturressourcer	53
B. 11 BAT (for husdyrbrug med mere end 750 kg ammoniakemission)	60
B. 12 EVT. grænseoverskridende virkninger	62
C. De direkte og indirekte virkninger på miljø, natur og mennesker. Aktuelle tiltag og de foranstaltninger som er foretaget. Oplysninger om IE—husdyrbrug	62
D. Konklusion	72
Bilag	72

Det ansøgte:

Konsumæg skrab/friland med etageanlæg, flexgruppe + økologisk ægproduktion i etageanlæg.

- 3.620 m² produktionsareal skrab/friland, 32.500 Hønepladser
- Veranda 7,5 m * 75 m
- Etageanlæg med hyppig udmugning

- 15 m² gødningsopbevaring i container
- 2 nye fodersiloer udendørs

A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Ansøger	<i>Storebjerggard C/o Dueholm, Grumstrupvej 14 8732 Hovedgård</i>
Ejer	<i>Lars Poulsen, ejer (Direktør) Mobil: 2427 6678 Mail: kontakt@dueholmegg.dk</i>
Husdyrbrugets adresse	<i>Skelbækvej 9 – 4173 Fjenneslev</i>
Kontaktperson	<i>Lars Poulsen, ejer (Direktør)</i>
CVR-nummer	<i>39527251</i>
CHR-nummer	<i>82180</i>
Kommune	<i>Sorø Kommune</i>
Ejendomsnummer	<i>340 0006265 - BFE 7000373</i>
Matrikelnummer	<i>Slaglille By, Slaglille 13a</i>
Biaktiviteter	<i>Ingen</i>
Produktionsmæssigt sammenhæng	<i>Ingen</i>
IT-skema	<i>Skema 243935</i>
Rådgiver	<i>Velas CVR-nr.30869052 Niels Provstgård, Miljøkonsulent, Cand.Agro.. Mail nipr@velas.dk Mobil 5095 6769 Asmildklostervej 11 – 8800 Viborg</i>
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Hovedgårdvej 1, 8660 Skanderborg</i> - <i>Hovedgårdvej 7, 8660 Skanderborg</i> - <i>Grumstrupvej 14, 8732 Hovedgård</i> - <i>Kirkevej 25, 8751 Gedved</i>
Ansøgning indsendt	<i>26/3-2024 – revideres 6/5-2024</i>

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Miljøteknisk beskrivelse

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Skelbækvej 9. Det ansøgte omfatter dyrehold i en stald til konventionelle høns. Der er tilhørende servicerum, foderopbevaring og teknik til håndtering af produktionen. Foderopbevaring i udendørs glasfibersiloer.

Der bliver etableret en veranda mod nord på den eksisterende stald, ellers er der ingen ændringer. Servicebygningen er en del af stalden mod vest og rummer tilstrækkelig plads til at kunne benyttes i den ansøgte drift. Æg pakkeriet og kølerum fungerer fint i deres nuværende form. Der opstilles 2 udendørs fodersiloer som supplement til de 2 eksisterende

For at udnytte næringsstoffer i husdyrgødningen optimalt er der indgået aftale med biogasanlæg om leverance af fjerkrægødningen, der tages ikke afgasset gylle retur. Der er derfor ingen opbevaring af husdyrgødning fordi der udmuges direkte til en container som tømmes efter behov.

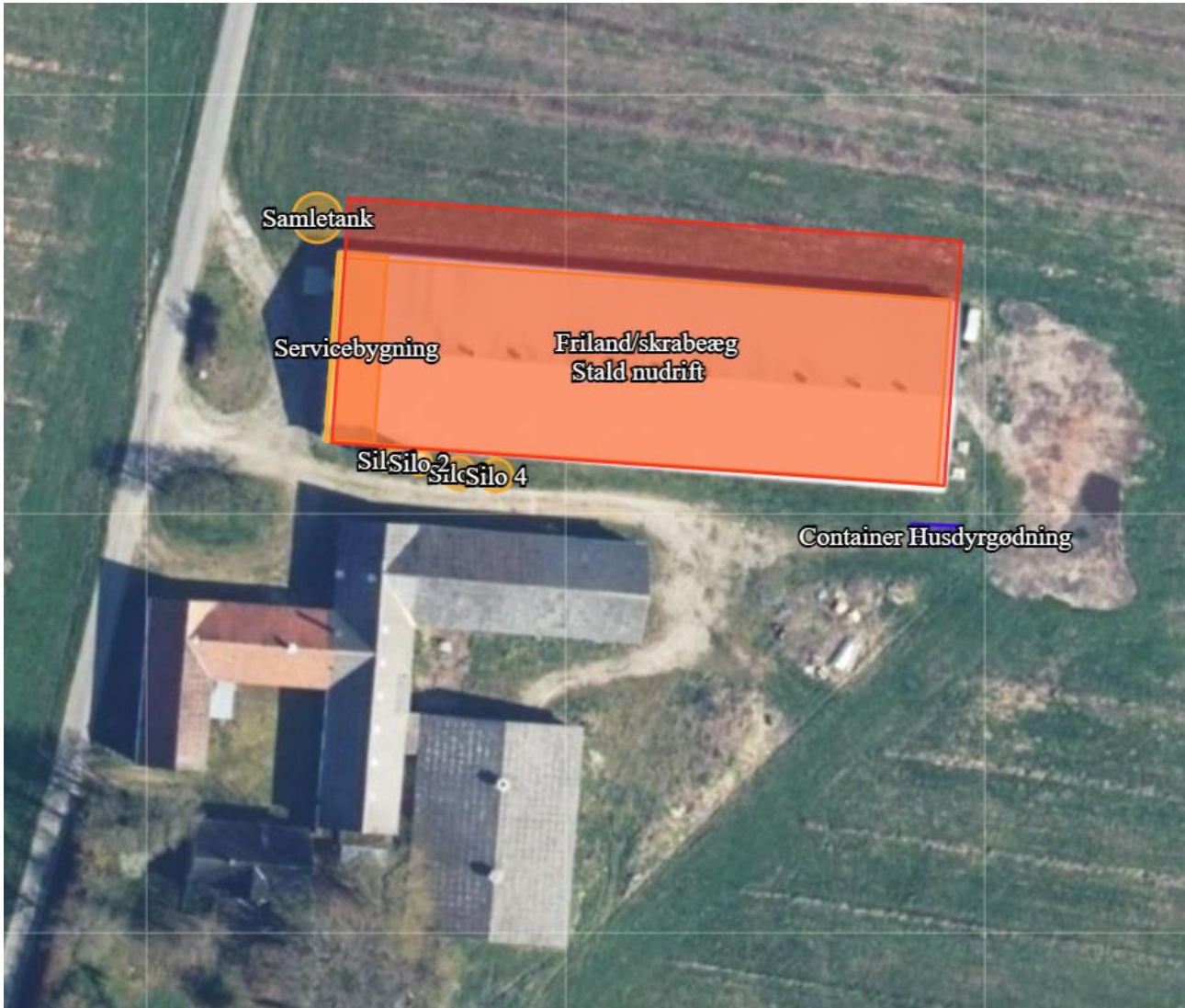
Der er en eksisterende opsamlingsstank ved skrab/frilandsproduktionen.

Der er ikke tale om et IE brug.

Rapporten indeholder en beskrivelse af ændringerne på husdyrbruget. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen. Der er vedhæftet en miljøkonsekvensrapport for at kunne udvide senere ved et tillæg til denne godkendelse.

Der er søgt oplysninger omkring ejendommen og omgivelser i:

- [Forside - Sorø Kommuneplan 2019-2030 - Sorø Kommune \(niras.dk\)](#)
- <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>
- <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>
- [Husdyrbrugloven \(danskelove.dk\)](#)
-
- DCE 6. september 2018, Tålegrænser for moser i Danmark
- Ammoniak baggrundsbelastning (MST Id nr.: 3187433)

Figur 2 Anlæg som ønskes etableret – container, samletank og fodersiloer.

Konsumæg (Dansk produceret)

- Mekanisk ventilation
- Etageanlæg med gødningsbånd og fast gulv.
- Tørfoder, fasefodring med fytase konventionel
- Husdyrgødning, fastgødning og dybstrøelse.
- Afsættes til biogas.

B.1 Indretning og drift

Denne rapport beskriver en udvidelse af fjerkræ på ejendommen fra 2.600 m² til et produktionsareal på 3.620 m². Eksisterende stald bruges forsat med en tilbygget veranda.

Det valgte staldsystem, konsumæg Flexgruppe, fler-etageanlæg (skrabe høne og frilandshøns – evt øko høns i etager) anvendes. Eksisterende stald er godkendt til skrabe høner. Det er angivet som høner, konsumæg skrabe og friland. Ansøgt drift er indsat som flexgruppe fler- etageanlæg.

Der søges om drift af anlægget ifølge nye normer og produktivitet fremgang for ægproduktionen som er opnåelig i anlægget. Der tænkes især på mulighederne for forlænget produktionsperiode. Maksimal belægning i eksisterende stald hæves da det nye inventar muliggør en udvidelse af produktionsarealet.

Al husdyrgødning afsættes i fremtiden til biogas.

Staldsystem og produktion opfylder kravet til naboer og nærmeste natur. Der anvendes miljøteknologi i form af hyppig udmugning. Produktionen overholder det ansøgte BAT kravet med stor margin.

Der anvendes miljøteknologi i form af hyppig udmugning. Der er ikke indregnet effekt af miljøteknologi i nudrift og 8 årsdrift.

Denne rapport er opdelt i tre kapitler, der ses i indholdsfortegnelsen.

B. 2 Anlægsarbejde og bygningsmæssige ændringer

Eksisterende stald bruges til skrabehøner eller frilandshøns.

Stalden er forsynes med mekanisk ventilation. Det skal fungere som ligetrykventilation for at undgå støv i pakkerum mm. Desuden fungerer denne type ventilation bedst med åbne stalde. Stalden er med fast bund. Inventaret er etagesystem hvor hønerne kan bevæge sig frit i flere niveauer. Etagerækkerne er med gødningsbånd i inventaret, det gør det muligt at fjerne den faste gødning løbende.

Figur 3 Etageanlæg til ægproduktion.

Den eksisterende stald har pakkerum og foderanlæg mod vest og gødningstransport mod øst.

Hensyn til dyrevelfærd er en parameter som bliver stadig mere aktuel og etablering af tiltag som sikrer bedre velfærd, har høj prioritet. Lavere dødelighed forventes at blive en af de positive effekter.

Indretning af en stald til ægproduktion skal sikre at hønerne får opfyldt deres behov for vand, foder og adfærd, denne forsynet med strøelse på hele gulvarealet. Der er fri adgang under hele anlægget så alle høner kan komme overalt.

Det faste gulv skal forsynes med strøelse. Der er mulighed for dagligt at tilføre beskæftigelsesmateriale til arealet for at trække dyrene ned og sikre beskæftigelse. Der fodres ikke på gulv. Hønerne skal op i anlægget for at få foder og vand, samtidig går de i rederne. Dermed reduceres andelen af gulvæg. Velfærden øges samtidig med at smittepres og belastning af skrabe areal i stalden mindskes.

Husdyrbruget er placeret i landzone. Der er tale om en udvidelse af eksisterende miljøgodkendelse.

Det ansøgte anlæg:

De gamle bygninger på ejendommen har ikke været anvendt i forbindelse med husdyrbruget længe. Der er lager til markdrift som engang blev drevet fra ejendommen. Den eksisterende fjerkræstald bruges til skrabeæg, den vil blive renoveret og lever op til de krav som stilles til konsumægproduktion.

Der er ikke nogen teknisk, forurenings- og driftsmæssig forbindelse med andre af de husdyrbrug som drives af ansøger. Produktionen på Skelbækvej 9 er derfor en enhed som skal godkendes ud fra de aktiviteter som etableres på ejendommen.

Stuehus og stalde er opført i teglsten og hvidkalket/gulkalket og med eternittag. Fjerkræstalden er opført i grønne elementer med ståltag.

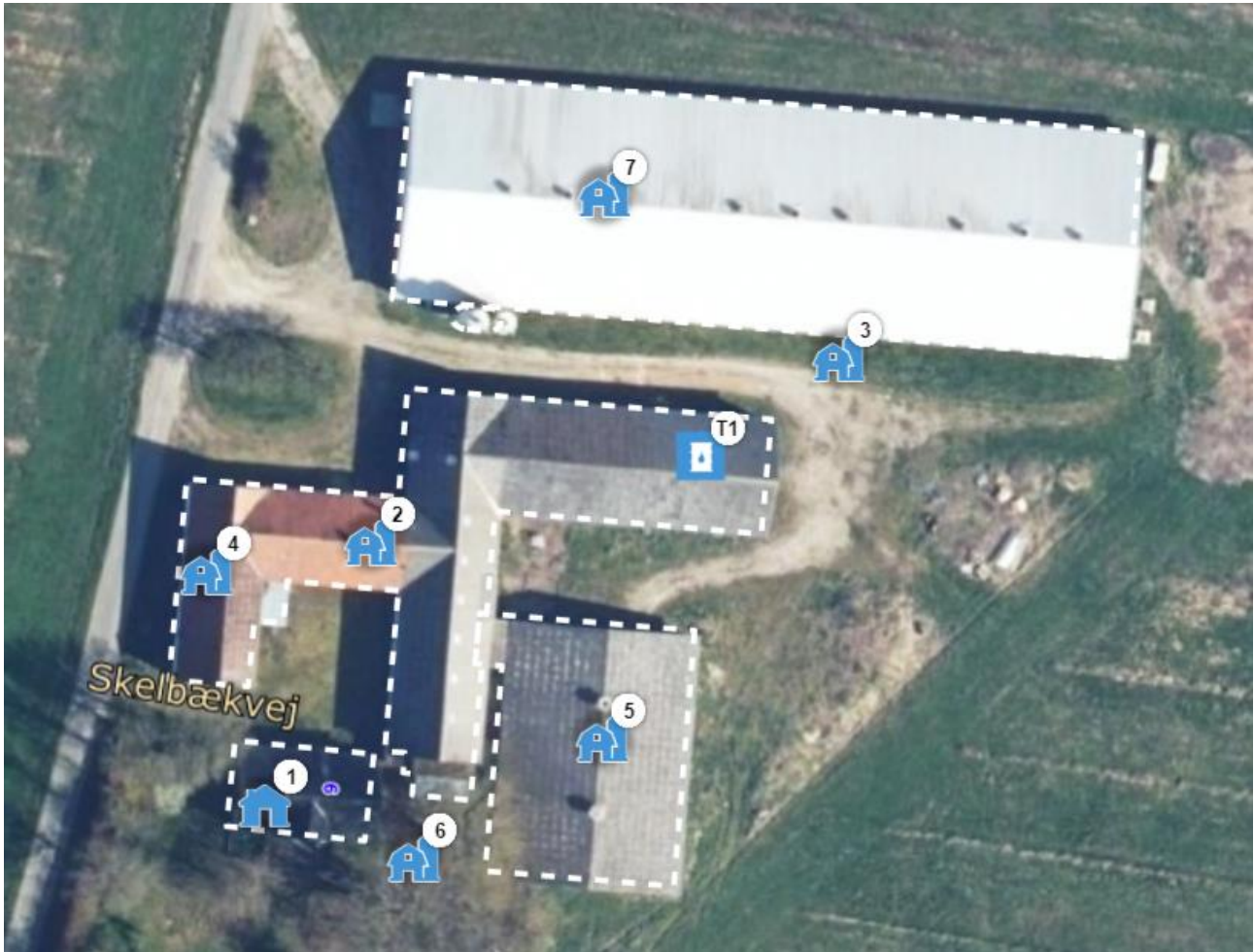
Situationsplan og alternativer

Alternativ placering af udvidelsen er ikke undersøgt da aktiviteterne foregår i eksisterende stald.

Der skal være adgang til hønsegården, med 4 m² udeareal pr høne, hvis der produceres frilandsæg.

Figur 3 Ejendommen set fra nord.

Figur 4: Udsnit fra BBR med nummerering af bygninger

Ægproduktionen på bedriften er et anlæg som tilgodeser dyrevelfærd og miljø. Der har været skrabeægproduktion på ejendommen i mere end 8 år.

Væsentlige, evt. kumulative påvirkninger

Staldanlæggets gulvsystem med strøelse er Bedste Anvendelige Teknologi og der anvendes BAT teknologi i form af hyppig udmugning af fast gødning.

Der er ikke kumulation for ammoniak med andre husdyrbrug på naturområderne undersøgt ved bedriften. Nabo beboelserne er heller ikke tillagt kumulation i forhold til lugt. Nærmeste enkeltbolig Skelbækvej 16 ligger 392 m fra det samlede husdyrbrug. Der er ikke andre boliger indenfor konsekvenszonen (331 m).

Særkender og foranstaltninger til minimering af påvirkning

Det valgte staldanlæg har følgende fordele:

- Gødningen tørres hurtigt ned i lighed med BAT-beskrivelsen for berigede buranlæg. Herved sikres lav ammoniakindhold i luften i stalden.

- Lavt ammoniakindhold i luften bevirker et lavt fjertab hos hønsene og en lav ammoniakemission fra staldanlægget.
- Lille fjertab hos hønsene indikerer god dyrevelfærd og god trivsel.
- Det valgte staldanlæg giver hønsene stor bevægelsesfrihed. De har mulighed for frit at bevæge sig i flere niveauer.

Ifølge Teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativhønseshold)" forventes gødningstørring at reducere lugtemissionen og støvkonzentrationen i stalden i forhold til traditionelle staldanlæg med skrabeægproduktion.

Arbejdsmiljøet i stalden er godt, da støv- og lugtgenerne forventes at være lavere end i traditionelle anlæg med slats og gødningskummer.

Alternative løsninger

Den eksisterende stald udvides med en veranda mod nord. Det er eneste placering som giver mening. Der er ingen alternativer til placeringen.

Nudrift og 8 års drift

Husdyrbruget omfatter den eksisterende stald med inventar som kan rumme 23.400 høner. Nudrift og ansøgt benytter samme miljøteknologi, i form af hyppig udmugning. Der er ikke konturnit brud på ejendommen.

Ansøgt

Der ønskes godkendelse af i alt 3.620 m² produktionsareal til konsumæg og en gødningsopbevaring på 15 m². Dette produktionsareal er opgjort ud fra den planlagte udvidelse af eksisterende stald med etagesystem og veranda.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser at staldanlægget ikke resulterer i lugt som ikke kan godkendes i forhold til naboer. Der er beregnet til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone, med beregning ifølge HUSDYRGODKENDELSE.DK. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt. Konsekvenszone som er den afstand hvor husdyrbruget kan fornemmes er 331 m.

Landskab

Der forventes ikke nogen store ændring af landskabsoplevelsen. Den eksisterende bygning ændres ikke væsentligt. Siloerne bliver ikke højere end 12,5 m.

Ejendommen ligger i et fladt landskab med små skovområder og tæt på banen. Der er andre landbrug i området, derfor er stalde og siloer ikke dominerende. Der ændres ikke ved eksisterende beplantning omkring den eksisterende stald og bygninger ved ejendommen.

I Sorø Kommune er der i det åbne land udpeget to typer af landskabsområder: Større sammenhængende landskaber og værdifulde landskabsområder. Der er udarbejdet retningslinjer for disse to områdetyper samt for det åbne land generelt.

Det åbne land omfatter alle arealer uden for kommuneplanens byområde og sommerhusområde.

Større sammenhængende landskaber rummer egnskarakteristiske og oplevelsesrige landskaber af betydelig kvalitet. Større sammenhængende landskaber kan også indeholde værdifulde landskabsområder. Hvor dette er tilfældet, rummer de sammenhængende landskaber her egnskarakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet.

Større sammenhængende landskaber består af:

- Områder hvor en bestemt geologi eller arealanvendelse skaber et større sammenhængende område, der skiller sig ud fra det omgivende landskab.
- Varierede landskaber eller landskaber, der bryder et ellers monotont område, som f.eks. ådale og bakkelandskaber.
- Oplevelsesrige landskaber knyttet til f.eks. skove, søer og åer.
- Landskaber, hvor der er et godt samspil med kulturhistoriske elementer

Værdifulde landskabsområder udgør en del af de større sammenhængende landskaber og er egnskarakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet.

Værdifulde landskabsområder består af:

- Sjældne, autentiske eller identitetsgivende landskaber.
- Særligt varierede landskaber, f.eks. markante ådale og bakkelandskaber med tilhørende udsigtspunkter.
- Særligt oplevelsesrige landskaber knyttet til f.eks. kuperet terræn med skove, søer og åer.
- Landskaber, hvor der er et godt samspil med særligt bevaringsværdige kulturhistoriske elementer.

Udpegningen af større sammenhængende landskaber og værdifulde landskabsområder erstattede den tidligere tredeling i jordbrugs-, landskabs- og beskyttelsesområde, som oprindeligt blev udarbejdet af Vestsjællands Amt. Udpegningen er lavet på baggrund af en værdisætning af landskabsbilledet fra Vestsjællands Amts fredningsplanlægning fra 1980'erne, en naturgeografisk analyse og besigtigelse. I fredningsplanlægningen er landskabsbilledet værdisat som: Enestående, af særlig betydning og af betydning. Denne værdisætning er sammenholdt med den naturgeografiske analyse. Hvor der har været tvivl om grænsedragningen er der foretaget en besigtigelse. De værdifulde landskabsområder er en delmængde af større sammenhængende landskaber.

Udover de større sammenhængende landskaber og de værdifulde landskabsområder, udgøres kommunens landskabelige værdier af udpegningen af større uforstyrrede landskaber og de geologiske bevaringsværdier.

Fælles retningslinjer for landskabet i Sorø Kommune er at sikre at det åbneland beskyttes mod ændringer som eksempelvis byudvikling, tekniske anlæg samt om- og tilbygninger, der kan være i strid med de beskyttelseshensyn, som skal varetages for det åbne land.

Sorø Kommune arbejder for at:

- Jordbrugserhvervet udvikler sig under hensyntagen til landbrugets naboer, et rent miljø og en mangfoldighed i natur og landskab.
- Der udvises tilbageholdenhed med at inddrage landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige formål.
- Udbygge samarbejdet med landbruget omkring planlægning, miljø- og naturindsats.

Påvirkning af natur

Ejendommen er beliggende i *Særlig værdifuld landbrugsområde*, i henhold til Sorø Kommune plan 2019-2030. Forholdene beskrevet i kommunalplanen harmonerer godt med det ansøgte anlæg. Beregningerne afspejler anvendelse af miljøteknologi i ansøgt drift.

Nærmeste KAT 1 natur Habitat nr. 9160, Elle- og Askeskov ligger mere end 3,5 km vest. Her er ingen ændring af påvirkning. Totalbelastningen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år

Nærmeste KAT 2 natur ligger mere end 5 km syd/øst for anlægget. Det er et overdrevs område. Totaldepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Nærmeste KAT 3 natur er en mose som ligger 250 m sydøst for eksisterende stald og ca. 440 m syd/øst for de to nye stalde. Merbelastningen er 0,0 kg N/ha/år. De øvrige undersøgte områder ligger længere borte og vil ikke belastes af husdyrbruget.

Afløb og spildevand:

Spildevandsplan i det åbne land håndteres med afløb til septiktank og nedsivning ved sivedræn. Regnvand afledes til drængrøft og markdræn. Der er etableret en samletank ved eksisterende stald til håndtering af proces- og vaskevand.

Ejendommen forsynes med vand fra offentligt vandværk. Boring 211.67 anvendes ikke.

Natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur inden for en afstand af ca. 3,5 km fra anlægget. Det nærmeste Natura 2000 område er Elle- og Askeskov ved Trolholmose vest for ejendommen.

Skov

Vest for ejendommen ligger et område med gammel skovjordsbund. Afstanden er mere end 2 km, der er ikke udpegning til Natura 2000 og dermed er der ikke tale om ammoniak følsom skov. Ejendommen ligger indenfor område udpeget til skovrejsningsområde.

Generelt ligger ejendommens produktion fordelagtigt i forhold til naturområder. Området er da også præget af landbrugsarealer omkring hele ejendommen. Der er en udpegning til særlig værdifuldt landbrugsområde.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 5.834 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre og ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet. Teknologierne skal være tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gyllekøling e.l. Lovgivningens krav til maksimal ammoniakudledning er overholdt.

Husdyrgødningen afsættes til biogasanlæg som udvinder gas til el og varme af den faste gødning og dybstrøelsen.

Beregninger ved anvendelse af tilgængelig miljøteknologi på 3.620 m² produktionsareal til Konsumæg etage, giver en faktisk emission på 2.173 kg N/år.

Indretningen af stalden begrænser kapacitet til 32.500 stipladser efter gældende lovgivning i den konventionelle produktion der angiver en maksimal belægning på 9 høner per kvadratmeter nytteareal hhv. 18 høner pr m² gulvareal.

Driften tilrettelægges så der anvendes færres mulige ressourcer i form af foder og energi.

Det samlede krav til emission fra anlægget er et resultat af tidligere godkendt anvendelse af teknologi til hyppig udmugning. Dette er forsat gældende.

Hvad ansøger vil gøre for at imødegå disse påvirkninger.

Der er valgt et staldsystem med en lav påvirkning af omgivelserne, både mht. ammoniak, lugt og støv. Denne husdyrproduktion giver ikke anledning til støj. I forbindelse med holdskifte kan der forekomme flere transport samme dag. Rengøring foregår indenfor og vil ikke give anledning til gener.

Der renholdes udendørs og omkring alle bygninger. Der vaskes og rengøres med jævne mellemrum, med nuværende produktionsperiode på 80 – 100 uger, mindre end 1 gang årlig. Det sikrer omgivelserne i forhold til lugt og skadedyr. Der er særlig opmærksomhed i forbindelse med udmugning og håndtering af fast husdyrgødning forud for afsætning af dybstrøelsen til biogasanlæg. Indretning af læsseforhold og transportmateriel er med til et minimerer gener i forbindelse med transport af husdyrgødning.

For at sikre et lavt energiforbrug kan der evt. foretages en gennemgang af staldens teknik udført af en energikonsulent. Der er løbende vedligehold af ventilationsanlæg. Det omfatter grundig rengøring ved holdskifte. Samtidig foretages eftersyn så nedbrud i produktionsperioden undgås.

B. 3 Forbindelse til andre husdyrbrug

Der er ingen teknisk, forurenings- og driftsmæssig sammenhæng med andre landbrug.

B. 4 Husdyrbrugets beliggenhed

Ejendommen ligger i landzonen ca. 1,3 km syd/vest for Fjenneslev. Husdyrbrugets anlæg ligger uden for naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer, og områdeudpegninger, som har til formål at beskytte landskabet i bred forstand. Den del af Fjenneslev som ligger tættest husdyrbruget er præget af industri. Banen ligger 300 m fra stalden også mellem landbrug og by. Nærmeste nabo er landbruget på Skelbækvej 11.

Ejendommen består af det oprindelige bygningsæt, stuehus, driftsbygninger og maskinhus. Den største bygning er fjerkræstalden som er udbygget til sin nuværende størrelse i 2003.

Der er tale om den sydlige del af Sorø Kommune ikke langt fra Ringsted og Næstved Kommune. Beliggenheden er i nærheden af banen og på en sekundær vej. Der er ikke megen trafik i området uden tilknytning til ejendommene eller med formål.

Figur 5: Udsigt til ejendommen fra Skelbækvej fra syd.

Området er flade og med en del læhegn som inddeler markerne.

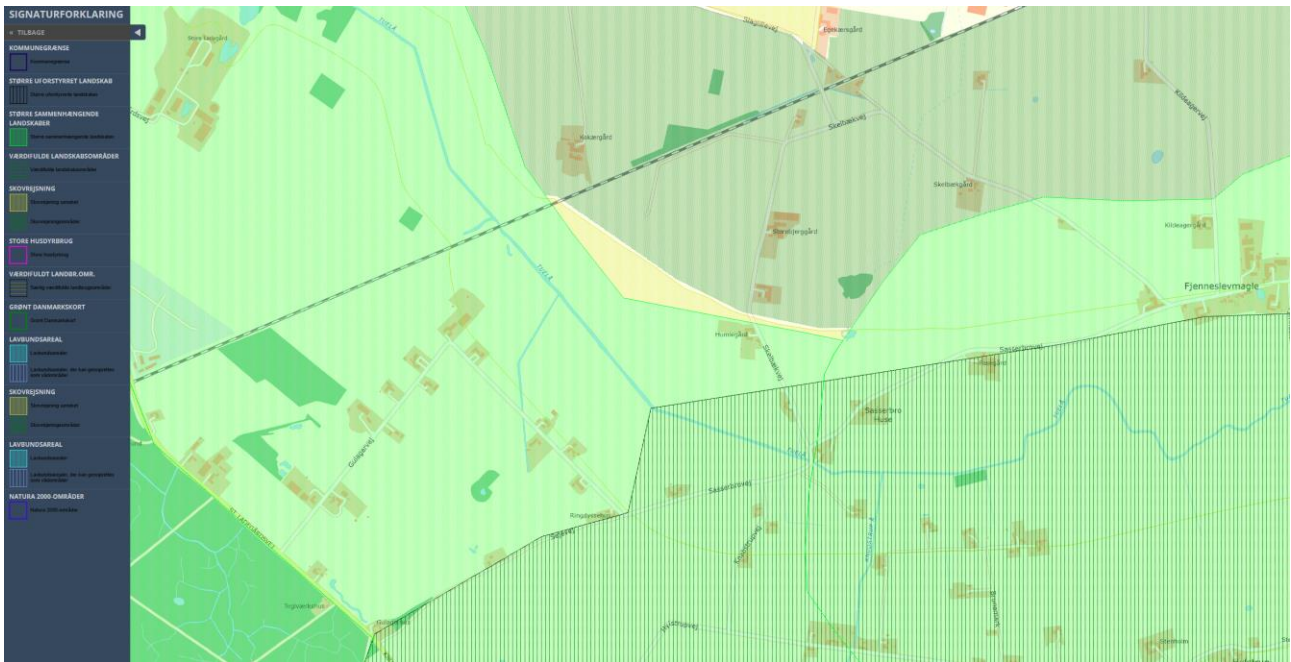
Andre bygninger

Der er ikke andre bygninger som anvendes til husdyrproduktion på ejendommen.

Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2019 – 2030 for Sorø Kommune ligger ejendommen i område med:

- Område med skovrejsning ønsket
- Værdifuldt Landbrugsområde
- General landskabelig interesse

Figur 6: Kort fra Kommunalplan 2019-2030.

Ejendommen ligger lige udenfor:

- Større sammenhængende Landskaber
- Større uforstyrrede Landskaber
-

Der ligger ikke noget i udpegningerne som ikke kan forenes med en tilbygning til eksisterende stald

Generelle afstandskrav

Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 8 skal vurderes i forhold til husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, samt udvidelser og ændringer, der medfører forøget forurening.

Tabel 2. Afstande

§6

Tabel 2 Stald og siloer	Krav i meter	Afstand i meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Eget anlæg (211.67) 30 meter er sløjfet Skelbækvej 16 (211.523) afstand 330 m.
Almene vandforsyningsanlæg	50	1.100 meter Gunnar Christensens Planteskole A/S

Vandløb/dræn/sø	15	650 meter til Ture Å
Offentlig og privat fællesvej	15	Ca. 15 m til eksisterende stald til vej
Levnedsmiddelvirksomhed	25	- Mere end 1.000 m (der er butikker i Fjenneslev)
Beboelse på samme ejendom	15	50 m til eksisterende stald
Naboskel	30	Ca. 125 m – matr. 14c

§8

Tabel 2 Stald og siloer	Krav i meter	Afstand i meter
Nærmeste nabo (med landbrugspligt)	50	Ca. 225 - Skelbækvej 11
Nærmeste nabo (uden landbrugspligt)	50	418 m – Skelbækvej 16
Nærmeste samlede bebyggelse i landzonen	50	1.800 – Hylstrupvej 41
Sommerhusområde/byzone	50	1.400 meter – Fjenneslev

Alle afstandskrav er overholdt.

Afstandskrav

Produktionsanlægget ligger på jorden som tilhører adressen. Omkring eksisterende stald er der også mulighed for at etablere udearealer til skrabehejner.

Alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel m.v. i henhold til §6 og 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af landbrug er overholdt. Se tabel 2.

B. 5 Indretning og drift

Produktionen er placeret i en stald tæt ved Skelbækvej. I forbindelse med servicerum er der sluse, ægpakkeri, teknikrum og fodersiloer. Foderlagre og siloer er placeret i forbindelse med transportvej til stalden.

Oversigt over produktionsarealerne, se tabel 1

Tabel 3 Produktionsarealer

Stalde og lager	Type	8-års drift	Nudrift	Ansøgt drift
Eksisterende stald	Fast gulv og etageanlæg	2.600 m ²	2.600 m ²	3.368 m ²
Stald ende	Lukket lager fast gødning	115 m ²	115 m ²	0 m ²
Container	Lukket lager fast gødning			15 m ²
Lager Stald		2.600 m²	2600 m²	3.620 m²
		115 m²	115 m²	15 m²

Fastlægning af produktionsareal og indretning af inventar

Definition af produktions areal:

Etageanlæg:

Produktions areal = Nytteareal + veranda.

Maks. 9 høner/m² nytteareal. Maks. 18 høner pr m² gulvareal og min 1/3 af nytteareal skal være forsynet med fast gulv og strøelse.

Nytteareal:

Areal tilgængelig hele døgnet for hønerne. Bredden minimum 30 cm, en hældning på højst 14 grader og en frihøjde på minimum 45 cm. Redearealet indgår ikke i nyttearealet.

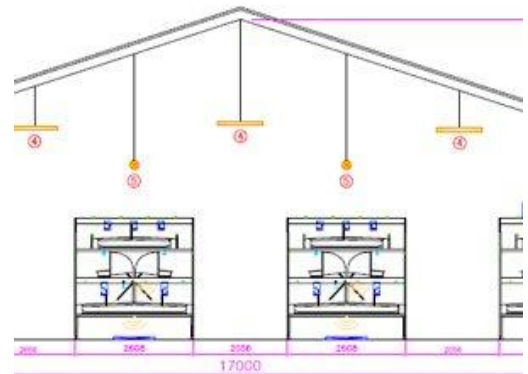
Gulv drift, gødningskumme og skrabeareal:

Produktions areal = Nytteareal + veranda.

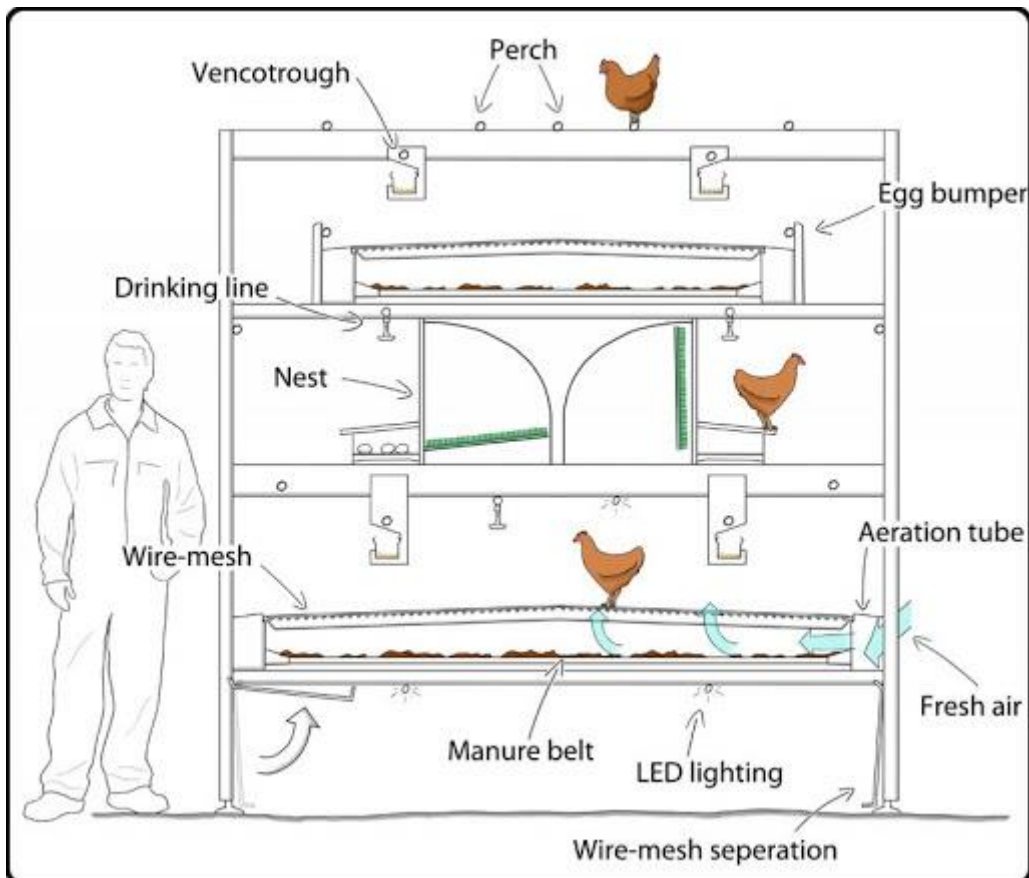
Antal hønepladser beregnes som nytteareal, hvor der maks. må være 9 høne/m², og maksimalt 18 høner/m² gulvareal i stalden. Min. 1/3 del af staldens areal skal være forsynet med fast gulv og strøelse.

Nytteareal:

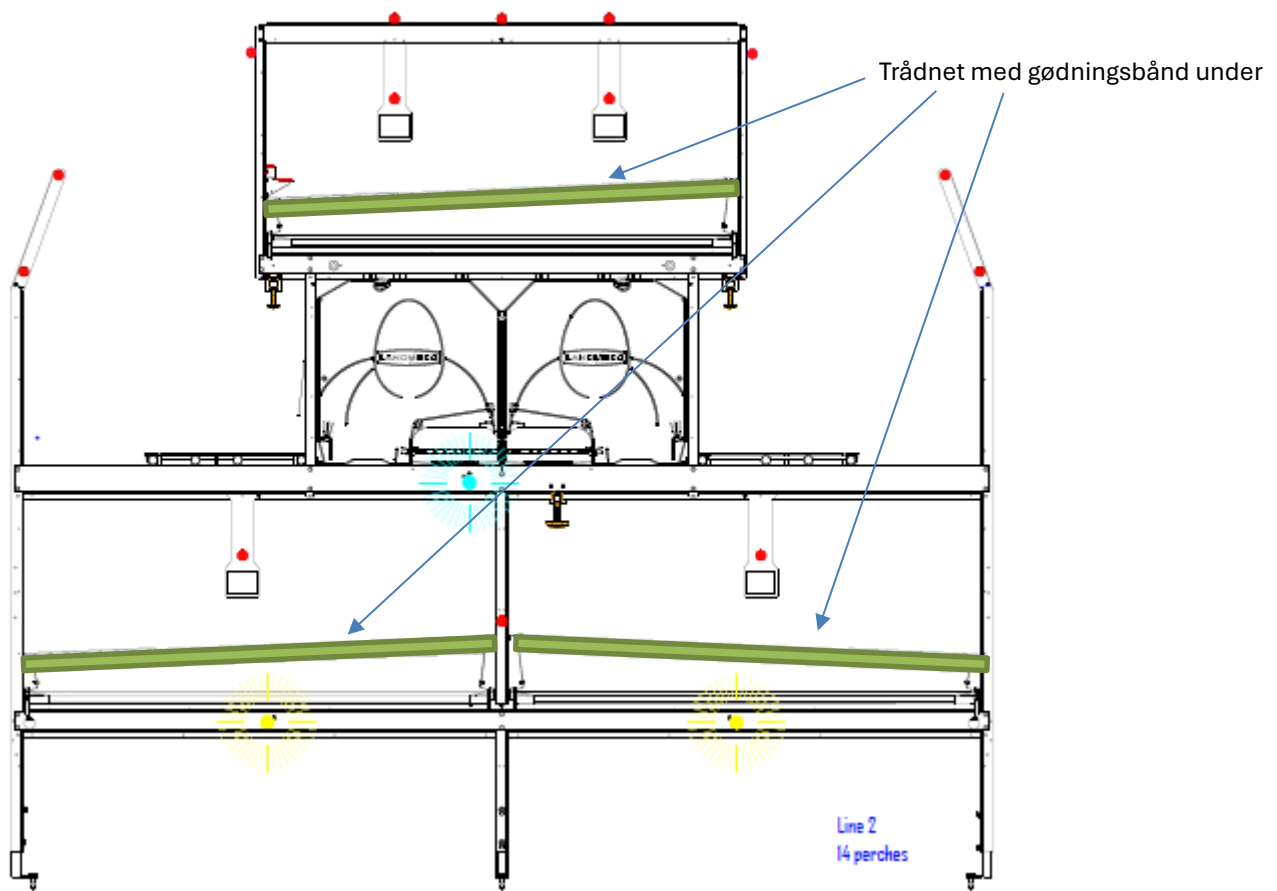
Areal tilgængelig hele døgnet for hønerne. Bredden minimum 30 cm, en hældning på højst 14 grader og en frihøjde på minimum 45 cm. Redearealet indgår ikke i nyttearealet.

Inventar i stald figur 7.

Figur 8. Teknisk tegning, Vencomatic Bolegg Terrace etageanlæg (eksempel).

Figur 9. Produktionsareal i etageanlægget. Gulvet i hele stalden er også produktionsareal, når frihøjden under anlægget er min 45 cm. En Veranda påbygget stalden er også produktionsareal, der kan ikke rengøres når hønerne har adgang.

Tabel 4: Produktions areal:

Skrabeæg	Gulvplan, m ²	Etage system gødningsbånd, m ²	Produktions areal m ²
Stald 1 - Skrab og friland	22,5 * 65 m = 1.462,50 m ² skrabeareal Veranda 7,5 * 75= 562,50 m ²	27 sektion: 2,412 m lang, 3,067. 4 rækker med gødningsbånd Inventar = 1595 m ²	3.620 m ²

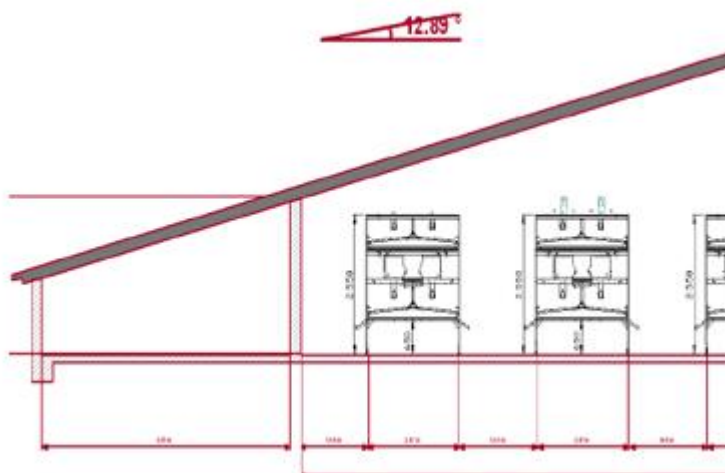
Figur 10: Beregninger udført af inventarfirma.

Stald, indvendige mål:

- Længde 75 m * 22,50 m bredde = 1.552,50 m²
- Gulv til høns: 1.462,50 m².
- Veranda 562,50 m²
- Pakkerum 6,00 m * 22,50 m
- Gulvareal til høns: 2.025 m²
- Etager 1.595 m²
- Med etageanlæg 3.620 m² produktionsareal
- Stalden kan indrettet efter KAT regler
- Maksimal er kapaciteten ifølge inventarberegninger 30.396 hønepladser.

Servicebygning:

- 22,00 m bred * 10,00 lang = 220,00 m²
- 2 udendørs glasfibersiloer til foder
- Opsamlingstank til vaskevand

Figur 11: Stald og planlagt veranda

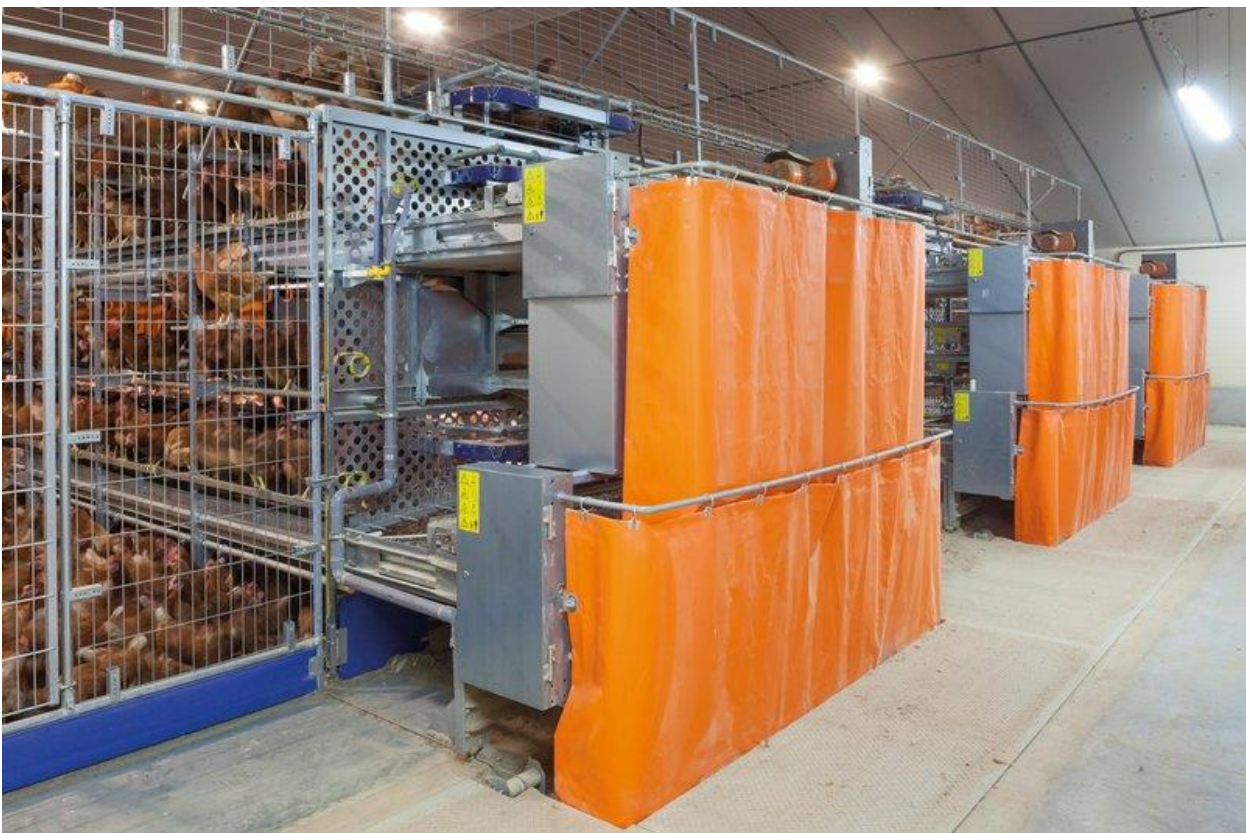
Nu drift

- Udvendig mål 23,5 m * 75,9 m
- Stald 2.250 m² gulvareal
- 2.600 m² produktions areal
- 23.400 hønepladser

8 års drift

- Samme

Gødningshåndtering

Figur 12: Gødningsværbånd ligger fladt på gulv. Derfor er der også mulighed for at udmuge dybstrøelse (delvist).

Figur 13: Inventar med høner, reden er midt i anlægget og øverst er der siddepinde til afslapning.

Gulv og staldtype:

Der er fast gulv og etagesystem i stalden. Der produceres fast gødning og dybstrøelse

Gødningsopbevaring og –håndtering

Husdyrgødningen fra ægproduktionen består af dybstrøelse og fast gødning. Gødningsproduktionen fra besætningen er beregnet til ca. 600 ton fast gødning og 120 ton dybstrøelse årligt.

Den faste hønsegødning under etager fjernes 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til gødningscontaineren. Dele af dybstrøelsen kan også udmuges hyppigt, hvis den skovles op på gødningsbåndene i stalden.

Containern bruges til transport til biogasanlæg, den lukkes hvis den ikke fyldes helt i forbindelse med udmugningen. Der etableres et befæstet areal hvor containeren står

Al husdyrgødning fjernes ved holdskifte inden stalden rengøres.

Fodersystem:

Tørfoder i hele anlægget, der er mulighed for hjemmeblanding af forskellige foderfaser. Der anvendes fytase og min 3 forskellige foderblandinger.

Foderopbevaring

Hønsfoder opbevares i lukkede udendørs fodersiloer. Ved eksisterende stald står 2 fodersiloer på tilsammen 80 m³, der kan etableres 2 nye siloer. Samlet kapacitet vil være 200 ton. I forbindelse med fodringsanlæg lagres diverse mineraler og skaller. Det er tilstrækkeligt til at kunne blande foder i de faser, som hønerne kræver.

Strøelse i form af halm, savsmuld eller lignende opbevares i det gamle maskinhus.

Ventilation:

Mekanisk ventilation, afkast/indblæsning i kip eller siderne, med vægventiler langs siderne af stalden. Ventilationen er af ligetrykkes typen det vil sige luft aktivt både suges ind og blæses ud af stalden. Luft tages ind i siderne og i tagkonstruktionen. Ventilationen er frekvensstyret og afpasset efter temperatur, hønernes alder og produktions niveau.

Ventilation udgør skønsmæssig mere end 50 % af strømforbruget på ejendommen. For at maksimere effekten af ventilationen rengøres de mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan reguleres i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring(indsætningsdato/vægtinterval).

Ventilationsdata logges ind i en styringscomputer.

Management:

Alt ind alt ud på staldniveau. Vask med iblødsætning eller tørrengøring efter hvert hold. Stalden desinficeres.

Spildevand

Restvand

Sanitært spildevand

Sanitært spildevand afledes til septiktank, og derfra til sivedræn.

Spildevand fra rengøring

Som hovedregel tørrengøres i forbindelse med holdskifte. Det er derfor sjældent, at der produceres spildevand fra vask af stalden. Der rengøres kun med vand hvis der er veterinære grunde til det. Vask med vand efterfølges af desinfektion. Rengøring og vask med vand sker mellem to hold. Vaskevandet opsamles i en samlebeholder og lagres i en gyllebeholder eller tilføres arealerne direkte.

Der bruges 50 m³ vand til vask årligt.

Vaskevand fra daglig vask af forrum og ægrum ledes også til opsamletank.

Tagvand og overfladevand

Stuehuset, bygninger og gårdsplads har afledning af overfladevand til dræn og grøft ved ejendommen. Arealerne omkring ejendommen er drænet så der er mulighed for at aflede her med udløb til Tuse Å

Der bliver yderligere 600 m² tagflade og dermed en årlig regnmængde på ca. 400 m³ regnvand som afledes til drænsystem og vandløb.

Figur 14: Dræningsforhold, Danmarks Højmodel, afløbsforhold ved ejendommene.

Al overfladevand drænes bort mod vest. Terræn er ret fladt med dræning i landbrugsarealerne.

Hønsegård - frilandshøns

Det skal etableres beplantning i en hønsegård til frilandshøns. Hønerne skal have lige adgang til udearealerne og kravene om maksimal afstand fra stald til yderhegn i hønsegården skal overholdes. Belægningen i hønsegården må ikke overstige 4 m² pr høne.

Produktionsareal

Stalden er dimensioneret efter inventarproducentens beregninger for et anlæg med etager. Antallet af hønepladser fastlægges i forhold til inventar. Produktionsformen er holddrift, dvs. stalden bliver fyldt til maksimal belægning, hvorefter der ikke sker genindsætning, i produktionsperioden. Den maksimale belægning for denne produktion er beregnet til 32.500 hønepladser i den eksisterende stald. Den forventede dødelighed ligger, for konventionelt fjerkræ, på 3 - 5 %.

Produktionen foregår efter alt ind alt ud.

Staldens produktionsarealer er opgjort som følger:

- Nytteareal og overskydende gulvareal
- Evt. verandaareal
- Redeareal indgår ikke i nytteareal og produktionsareal

Produktionsperiode og den daglige drift

De tekniske installationer udover vand-, foder, varme- og ventilationssystem omfatter etagerne med gødningsbånd og diverse dele til styring af reder og æg indsamling. Staldanlæggene er forsynet med siddepinde. Stalden forsynes med veranda.

Ægproduktionen foregår som sagt efter princippet, alt ind, alt ud. Efter hvert hold tømmes og rengøres stalden. Rengøringen kan være grundigt med vand, eller blot som tørrengøring. Efter desinfektion af stald og servicerum følger en tomgangsperiode uden dyr i stalden. Tomgangsperioden er typisk 2 uger. Hvert hold har en rotation på 70 – 105 uger.

Rengøringen starter med, at al gødning og strøelse fjernes fra stalden, siloer tømmes og servicerum tømmes for emballage mm. Herefter rengøres stald og inventar. Specielt rengøres ventilation grundigt både udvendigt og indvendigt. Der afsluttes ofte med, at stald, forrum og arealer ved udgange desinficeres. Arealet lige uden for stalden rengøres også. Når al synlig gødning er fjernet klares af sollys og udtørring resten. Arealerne omkring gødningslager har særlig fokus.

Efter tomgangsperioden, hvor stalden har stået tom og rengjort, gøres der klar til nye hønniker. Klargøringen består blandt andet af: udtørring af stalde, inventaret samles og afprøves og der tilføres en ny strøelse i en passende mængde på gulvet. Stalden opvarmes efter behov.

I den første del af produktionsperioden er lys, vand og foder vigtig. Foder tilpasses de unge høners udvikling, og dagslængden tilpasses det lysprogram de kommer fra. Det styrer den ønskede udvikling til den ønskede tid. Vand- og foder og lys tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og produktivitet.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og sørge for at foder, vand og klima er optimalt i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og der foretages inspektion mindst to gange dagligt. Drikkesystemet efterses regelmæssigt, så der altid er adgang til friskt drikkevand. Æg indsamling foregår automatisk som en af de første aktiviteter om morgenen.

Flytning af kyllinger til ægproducenten

Når kyllingerne er 16 – 18 uger har de nået en størrelse, hvor kønsmodningen vil starte. Dyrene indfanges og flyttes fra opdrætter til ægproducent. Transport foregår i specielle kasser samt lastbiler som er beregnet til dette formål.

B. 6 Bygningmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der skal bygges en veranda på nordsiden af skrabe/frilandsstalden, derudover foretages ingen bygningmæssige ændringer i eksisterende bygningsmasse.

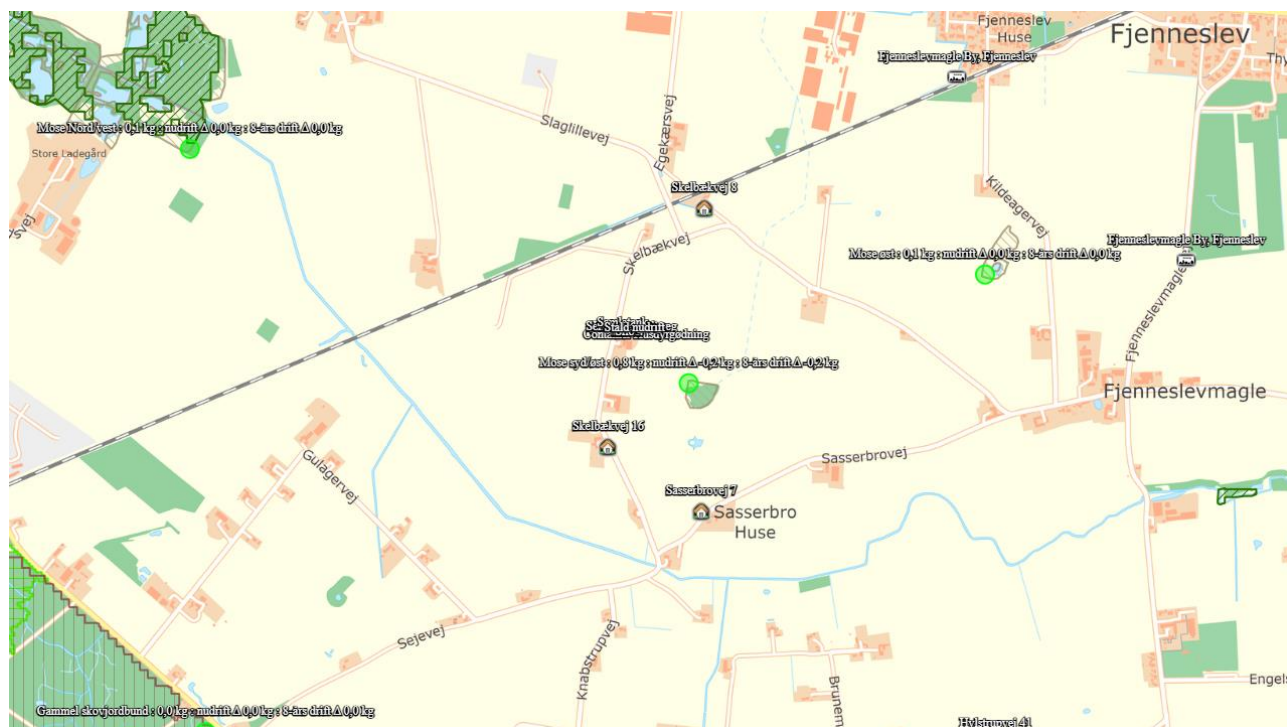
Højeste punkt vil være de udendørs siloer på op til 12,5 m i højden.

B. 7 Ammoniak

Ejendommens emission er beregnet til 2.173 kg N/år. Det er opnået ved anvendelse af de anvendte staldtyper. Effekten af anvendt miljøteknologi og opbevaring af husdyrgødning indregnes i den aktuelle emission.

Produktionen overholder BAT

Afsætningen af luftbåren ammoniak på omkringliggende naturområder, fra det ansøgte dyrehold på Skelbækvej 9 er beregnet i husdyrtilladelse.dk. Der er foretaget beregninger af ammoniakafsætningen for kategori 1,2 og 3-naturområder nærmest ejendommen. Beregningspunkterne og resultatet af beregningerne fremgår af nedenstående kort fra Husdyrgodkendelse skema 243935 som er baseret på ansøgers udpegninger.

Figur 15. udpegede punkter til ammoniakberegninger.

Naturpunkter

Sønderskov og området ved Stenbøghus

Habitat med naturtype Elle- og Askeskove er nærmeste Natura 2000. Der er stor afstand til området.

Kategori 1-natur

Elle- og Askeskov er nærmeste KAT 1 natur, beregninger viser at der ikke er nogen påvirkning fra det ansøgte husdyrhold. Totalbelastningen i området er 0,0 kg N/ha/år.

Der er ikke undersøgt andre KAT 1 naturområder da kravene i lovgivningen er overholdt for nærmeste punkt.

Kumulation

Naturpunktet påvirkes ikke af andre husdyrbrug i området. Nærmest er to nedlagte minkfarme nord for E20 ved Bjernede.

Kategori 2-natur

Den nærmeste registrerede ammoniakfølsom KAT 2 natur, er et overdrev, der ligger sydøst for Ejendommen. Der er ingen belastning fra det ansøgte og totalbelastningen er 0,0 kg N/ha/år. Afstanden er over 5 km, øvrig KAT 2 natur ligger længere fra anlægget og modtager derfor en lavere deposition. Der er derfor ikke undersøgt andre punkter.

KAT 2 naturpunkter overholder dermed kravet, da belastningerne er under lovgivningens krav om maksimalt 1,0 kg N pr ha fra den samlede produktion på husdyrbruget.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha.

De nærmeste KAT 3 punkter er undersøgt for mere belastning i forhold til driften for 8 år siden. Nærmeste område er en moser der ligger 450 m fra nye stalde og 250 m fra eksisterende stald. Mose mod syd/øst modtager 0,0 kg N/ha/år i merdeposition. Naturtypen er angivet til Bn da der er bevoksning i området. Der er ikke noget tydeligt vandspejl så udpegningen er lidt usikker.

Alle KAT 3 områder modtager under 1 kg/N merbelastningen, emissionen ligger derfor under lovens krav.

Figur 16. Nærmeste KAT 3 mose er på vej til at forsvinde.

§3 Natur

Der ligger kun få § 3 beskyttet naturområder i nærheden af husdyrbruget. Nærmeste §3 er en sø i forbindelse med den undersøgte KAT 3 mose. Der er et knap synligt vandspejl i midten af området, det ser ud som om er ved at blive overgroet. Afstanden til husdyrproduktionen er længere end til KAT 3 mosen. Derfor vil belastningen også ligger lavere end de undersøgte områder. Der er ikke fastlagt noget beskyttelsesniveau for §3 natur.

Figur 17: §3 natur omkring ejendommen

Baggrundsbelastningen er 11,1 – 12,6 kg N/ha/år

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Mose Nord/vest	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Gammel skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose syd/øst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	-0,2	-0,2	0,8
Mose øst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Overdrev syd øst	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat (elle og askeskov)	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat natur (bøg på muld)	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 5. Resultat af de undersøgte naturpunkter

KAT1

Med henvisning til den store afstand fra anlægget til det nærmeste Natura 2000 område er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren N-belastning i området.

Det øvrige beskrevne Natura 2000 områder ligger i stor afstand fra anlægget, og det vurderes, at ammoniakemissionen fra anlægget indgår som en del af baggrundsbelastningen for områderne. Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på bevaringsstatus i disse Natura 2000 områder.

KAT 2

Det nærmeste KAT2 areal ligger ca. 4,0 km fra ejendommen. Det vurderes derfor, at der på grund af den store afstand ikke vil ske en forøget deposition i naturområdet som følge af den planlagte udvidelse.

KAT 3 og §3 natur

Nærmeste områder er undersøgt og udførte beregninger viser at belastningen ligger under 1,0 Kg N/ha/år og således ikke forventes at påvirker områderne negativt. Det undersøgte paragraf 3 område nord for anlæg vurderes heller ikke at blive påvirket negativt ved den øgede belastning.

B. 8 Lugt

Der forventes ikke væsentlige lugtgener fra denne fjerkræproduktion, der vil være en emission af lugt fra stalden i nærområdet. Lugtgenerne kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og

udstyr. De primære lugtkilder på et fjerkræbrug af denne type er staldventilation, udmugning af fast gødning.

Ansøgningssystemet har beregnet en teoretisk lugtemission fra staldbygningerne. Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen.

Af beregningen efter lugtvejledning i HUDSYRGODKENDELSE fremgår det, at geneafstand for lugt overholdes til samtlige typer af bebyggelser. Den beregnede afstand til områdetyperne er overholdt, det vil sige længere end den beregnede geneafstand. Se samlet lugtberegning herunder:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Sasserbrovej 7	0	FMK	85,1	85,1	624,7	Ja
 Skelbækvej 16	0	FMK	85,1	85,1	391,6	Ja
 Skelbækvej 8	0	FMK	85,1	85,1	435,2	Ja
 Hylstrupvej 41	0	FMK	151,3	151,3	1755,5	Ja
 Kærvej 2	0	FMK	151,3	151,3	1445	Ja
 Fjenneslevmagle By, Fjenneslev	0	FMK	269,1	269,1	1294,2	Ja
 Fjenneslevmagle By, Fjenneslev	0	FMK	269,1	269,1	1766,8	Ja

Konsekvenszone: 331 m

Tabel 6. Samlet resultat af lugtberegningen.

Der er flere byzoner som er medtaget i beregningerne, da det er svært at afgøre hvilken som er nærmest.

Kumulation til naboer

Der er ikke indregnet kumulation fra andre husdyrbrug i forhold til lugt for samlet bebyggelse. Nabotyper opfylder ikke kravet til kumulation. Nærmeste nabo har ikke andre husdyrbrug indenfor 100 m og der er ikke landbrug indenfor 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone.

B. 9 Øvrige emissioner

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet. På flere områder er kravet til beskrivelsen af disse "øvrige emissioner og gener" ændret i bekendtgørelsen, så det nu er formuleret i mere runde vendinger. Det betyder, at der ikke nødvendigvis skal angives meget udførligt, hvor mange transporter af hvilken type, der er til og fra ejendommen, hvor alle lyskilder (også de private) er placeret helt præcist, og hvilke affaldsfraktioner, der er ned i mindste detalje. I stedet er der lagt op til, at beskrivelserne skal være tilstrækkelige til at kommune og offentlighed kan forholde sig til den evt. belastning, der måtte være inden for de enkelte emner. Det er helt afgørende at beskrivelserne er konkrete og vurderingerne begrundede.

Støj

Ejendommens væsentligste kilder til støj vil være ventilationsanlægget, foderleverancer og anden transport til og fra ejendommen.

Ventilationsanlægget bliver, jf. tidligere afsnit, vedligeholdt og rengjort samt optimeret med jævne mellemrum. Det er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styreenhed, hvilket sikrer mod overventilering af stalden.

Færdigfoder indblæses i fodersiloer.

Transport vil foregå fra tidlig morgen til sen aften, men det tilstræbes, at der ikke foregår tung transport på søn- og helligdage. I forbindelse med højtider kan der forekomme ekstra ægafhentning.

Vibrationer

Der er ikke foretaget undersøgelser af vibrationer fra ejendommen. Driften vurderes ikke at give anledning til vibrationer. Der er mærkbare ud over ejendommens egne grænse. Skelbækvej er en mindre vej og er en mindre befærdet vej tæt ved anlægget. Derfor køres der med lav hastighed. For naboerne ville der derfor ikke være mærkbare vibrationer fra drift af husdyrbruget.

Støv

Støv undslipper fra produktionen via ventilationsluft og evt via udgangshuller som benyttes hvis der produceres frilandsæg. Produktionen foregår i et tørt klima, derfor vil der være støv i ventilationsluften fra stalden. Afstanden til naboer og støvmængden fra stalden er tilsammen det som karakteriserer graden af genen. Der er god afstand til naboerne. Nærmeste nabo er beliggende mere end 200 meter fra stalde. Stalden er ikke åbne og ventilationsluften bevæger sig langsomt når det forlader udblæsningerne i siderne. Støvparkler vil ikke kunne bæres ret langt da de er tæt ved jordoverfladen. Beplantningen omkring stalden og ejendommen er med til at indfange støvparkler. Normal udmugning af fast gødning forventes ikke at støve i et omfang som vil skabe problemer.

Transportmateriel er indrettet til kørsel med dybstrøelse og fast gødning og vedligeholdes løbende. Vognene er indrettet så der ikke tabes materiale på vejen.

Der kan være støvgener i forbindelse med aflæsning af foder. Det begrænser sig til få timer ugentligt. Fodersiloerne er forsynet med støvfang i form af cykloner der separerer luft og foder ved aflæsning. Foderstøv skal undgås for ikke at danne grundlag for algevækst og tiltrække fugle og gnavere. Derfor sikres effektiv virkning af cyklonerne for at begrænse problemet.

Lys

Lysset i stalden følger et forud indtastet program. Der kan ikke undslippe lys fra stalden. Der er udendørs belysning ved læsserampe, fodersiloer og ved gødningsplads. Disse installationer er udstyret med tænd/sluk funktion og evt. dæmrings sensor.

I hønsestalden er lyset reguleret i forhold til bl.a. hønsenes udviklingstrin og der er mulighed for lysdæmpning. Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd. Der opsættes lysstofrør (sparepærer) med lysdæmper. Der anvendes en type lysdæmper (højfrekvent) med et lavt effekttab. Der er ingen lux-styring (dagslysregulering), da der ikke er vinduer eller lysplader i produktionsdelen.

I forhold til BREF/BAT drives stalden med separat belysning, der bliver reguleret i forhold til hønernes adfærd og alders-/udviklingstrin. I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde.

Lys bruges kun undtagelsesvis om aftenen og om natten. Skrabe/frilandsstalden ligger lige ved vejen. Servicebygning, silo og ramper ligger ud mod vejen. Lys anvendes kun når der er aktivitet og placeres så det er orienteret nedad. Der er ingen fjernpåvirkning.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr. Foder- og gødningsrester er ideelle udklæknings steder for fluer, som kan udvikle sig til enorme flueforekomster, der ikke kan bekæmpes biologisk. Den generelle bekæmpelse af skadedyr sker derfor ved, at der generelt holdes rent og ryddeligt i og omkring ejendommen, og ved at foderspil fjernes.

Fluer

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi

Rotter

Ansøger har tegnet kontrakt med anerkendt skadedyrbekæmpelsesfirma. Hvis der konstateres rotter og andre skadedyr på ejendommen skal Kommunes landbrugsteam straks kontaktes.

Der er fokus på flue- og rottebekæmpelse og korrekt opbevaring af foder for at undgå tilhold af skadedyr.

Det vurderes at ejendommen skadedyrsbekæmpelse, staldtypen med det lukkede lager af husdyrgødning er tilstrækkelige til at imødekomme væsentlige gener. Bekæmpelse af gnavere ved konstateret angreb fra skadedyr. Det vurderes også til at være tilstrækkelig.

Transport

Til- og frakørsel for ejendommen sker fra Skelbækvej, som er eneste vej til ejendommen. Det er også eneste adgang til de to nye stalde vest for ejendommen. Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Det tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00-20.00 og ikke på søn og helligdage. Det er ikke muligt at komme til ejendommen uden at komme igennem bebyggelse i området på vej til Ringstedvej. Under alle omstændigheder kan ejendommen kun nås via bivej. Der er god adgang til E20.

Tabel 7. Transporter

Transporttype	Nudrift	Ansøgt drift	Forskel
Diverse i forbindelse med æggproduktion	30	30	0
Tilskudsfoder fra Foderstoffirmaer	26	40	14
Transport af husdyr til og fra ejendommen	4	6	2
Æg og emballage	126	126	0
Diesel	0	0	0
DAKA	26	26	0
Fast gødning eksport til biogas	0	25	25
Transport af opsamlingsvand fra opsamlingsstank til ekstern lagring eller udbringning	0	0	0
	20	20	0
Andet, herunder daglig tilsyn mm.	0		
I alt	236	277	41

Ejendommen har en indkørsel som deler sig hver sin vej til stuehus og til eksisterende fjerkræstald. Æggproduktion stiller høje krav til hygiejnen, det vil være nødvendigt at holde transporter adskilt i ren og uren transport.

Figur 18: Indkørsel til ejendommen, set fra nord.

Ren transport

Transport af høns til og fra ejendommen sker via fælles indkørsel fra Skelbækvej. Transport af foder sker til ren ende af stalden og kan foregå uden at skulle bakke. Ægafhentning sker også i ren zone til samme område ved eksisterende stald hvor der er etableret forhold så der ikke skal bakkes.

Det offentligt vejnet benyttes af alle landbrug i forbindelse med transport fra primær produktion til aftager, da det er en forbindelsesvej til Ringstedvej og E20.

Uren transport

Transport af husdyrgødning holdes længst mod syd på vendeplads og udkørsel til Skelbækvej. Døde dyr afhentes nær vej og her anbringes containere med døde dyr forud for afhentning. Der vælges en plads så langt fra bygningerne som muligt. Daka skal så vidt muligt ikke benytte vendepladsen ved eksisterende stald.

Transporter til og fra ejendommen kan periodevis give anledning til gener. I forbindelse med udsætning af gamle høner og udmugning, er der øget trafik i nogle få dage.

Transporter sker på de tilgængelige veje, det er ikke muligt at komme udenom alle former for bebyggelse.

Det forventes at transport blive effektiviseret i fremtiden således at der er kan forvente færre transport og Det er med mindre gene i forbindelse med transport.

B. 10 Reststoffer og naturressourcer

Ansøger er opmærksom på, at virksomhedens energikrævende installationer og materiel holdes opdateret ved jævnlig opmærksomhed og relevante eftersyn, så der er fokus på forbruget.

Tabel 8 oversigt over forbrug af ressourcer og energi

Forbrug og energi	Nudrift	Ansøgt drift	Forskel
Foder	650 ton	1.300 ton	650
Vand, drikke	1.200 m ³	2.340 m ³	1.140
Vand, daglig vask	10 m ³	10 m ³	0 m ³
Vand, staldvask	50 m ³	50 m ³	0 m ³
Diselolie - markbrug	25.000 l	0 l	-25.000 l
Varme, servicerum	2.000 kWh/år	3.000 kWh/år	1.000 kWh/år
El, Kwh	50.000 kWh/år	50.000 kWh/år	0 kWh/år

Forbrug af vand

Vandforbruget er opgjort i tabel 6. Bedriftens drikkevandsinstallationer efterses dagligt med henblik på at undgå spild. Stuehuset er tilsluttet samme forsyning.

Foderforbrug

Der anvendes færdigfoder eller koncentrat tilsat korn, som hjemmeblanding. Det er en kompliceret proces at sammensætte en foderblanding til hønerne som sikrer korrekt forsyning under hensyntagen til alder og produktions niveau. Der anvendes to - tre forskellige faser, alle med tilsat fytase. Foderforbrug fremgår også af tabel 6.

Opvarmning

Stalden opvarmes før indsættelse af nye hønniker efter behov. Derudover anvendes ikke varme i produktionen. Forrum og servicerum opvarmes med varme fra stald og mindre elforbrug. Stuehus er tilkoblet separat opvarmning. Der vil blive etableret separat opvarmning i nye stalde.

Der er pænt og ryddeligt omkring alle bygninger og stalde. Indgang til anlæg kan kun ske via forrum og sluse. Døre i anlægget er låst for at forhindre uautoriseret adgang.

Elforbrug

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen. For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog. For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan reguleres i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Elforbruget forventes ikke at stige.

Der ventileres i forhold til fugt og temperatur. Der er stor fokus på energiforbrug. Ventilationsanlægget styres afhængig af årstiden ved at ventiler i sider og tag åbnes og lukkes. Det sikrer at der kommer den luftmængde der passer til dyrenes behov.

Der benyttes lysstofrør i stalden. Der bliver benyttes lysprogrammer i produktion således lysforbruget minimeres og tilpasses hønernes udvikling og velfærd.

Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA på ejendommen, i henhold til gældende regler⁵

Der anvendes lukkede containere eller spande til daglig indsamling af døde dyr. Containerplads i form af køleboks befinder sig ved indkørsel til ejendommen på befæstet areal. Der afhentes kun døde dyr efter forudgående aftale.

Skelbækvej 9:	
Nu 1.200 kg/år	2-5 %
Ansøgt: 1.200 kg/år	2-5 %

Tabel 9: Dødelighed

Containerplads/kølefaciliteter bliver kontrolleret før og efter afhentning af DAKA.

På grund af hygiejniske forholdsregler, indhentes containerne ikke straks efter afhentning af døde dyr. Nogle timer efter afhentning og kontakt med fremmed transportmateriel, fordeles containerne atter ved stalden. Med jævne mellemrum rengøres beholderne.

Affald

Der henvises til kommunens affaldsregulativ hvor der er en beskrivelse af den korrekte affaldshåndtering.

I nedenstående helpdesksvar er det forklaret, hvad ændringen fra tidligere bekendtgørelser vedr. affald og reststoffer betyder.

---

⁵ BEK nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

<https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/ansoegning-og-anmeldelse/definition-af-reststoffer/>.

Der foreligger følgende oplysninger om affaldsmængder:

Fast affald:

Affaldscontainere tømmes hver 14. dag. Alt brændbart affald bliver fragtet væk i denne container. Glas, elektronisk udstyr, lysstofrør/sparepærer, samt jern og metal afleveres på genbrugsstation.

Affaldsforebyggelse og -håndtering, sker i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

1) Affaldsforebyggelse.

Der er i forbindelse med indkøb fokus på affaldsmængden, f.eks. i forbindelse med arbejdstøj og rengøringsmidler.

2) Forberedelse med henblik på genbrug.

Der anvendes genbrugs paller og papirsække eller storsække til mineraler mm.

3) Genanvendelse.

Der lægges vægt på at redskaber og tøj kan rengøres og genanvendes i forbindelse med produktionen.

4) Anden nyttiggørelse.

Redskaber og andre indkøb til produktionen anvendes ikke andre steder.

5) Bortskaffelse.

Sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ.

Desuden håndteres affald som følger:

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Kommunens regulativ for erhverv. Det indebærer følgende:

- Ejendommens dagrenovation og erhvervsaffald må ikke sammenblandes.
- Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen.
- Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald.

Husholdningsaffald afhentes af dagrenovation.

Olie og Kemikalier

P.t. opbevares smøreolier og anden olie i mængder der svarer til det som skal bruges til at vedligeholde eksisterende maskiner. Det står i eksisterende maskinhus og garage. Der er etableret et kemikalierum i garage/lade. Det opfylder alle krav. Der er ingen pesticider på ejendommen. Kemikalierum anvendes til alle former for maling og olier der anvendes. Der er også olieopbevaring i form af brugt olie på ejendommen. Afsætning sker til kontrolleret firma.

Tabel 10. Placering af olieoplag

	placering	underlag	tankpistol
Diesel/olietank			
Oplag af motorolie, smøreolie m.v.	I værksted i eksisterende bygning	På hylder og holdere. Der er tale om tønder med et indhold på mellem 50 – 200 l	Der monteres pumpe/hældetud på dunkene.

Affald

Veterinært affald, kemiaffald og andet affald fra husdyrproduktionen afleveres sammen med affald fra andre produktioner samlet. Der er køleskab til vacciner mm i forbindelse med skiftezone til fjerkræ. Her er også kanylebokse som samles og tømmes til godkendt aftager. Mængde som normal for denne ejendomsstørrelse i både nudrift og ansøgt. Al medicin ordineres af bedriftens dyrlæge.

Farligt affald

Alt affald fra olie og kemi afhentes af et miljøgodkendt firma, sammen med affald fra andre produktioner. Evt. afleveres på kommunal genbrugsstation.

Større mængder olie skiftes på værksted ved eftersyn af anvendte traktorer og læsemaskiner. Imellem store serviceopgaver på maskinerne skiftes olier og foretages simpelt vedligehold på ejendommen.

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ. Det fremgår af Affaldsbekendtgørelsens § 64, at virksomheder skal kildesortere deres affald. Virksomheden skal derudover sikre sig, at væsentlige dele af deres kildesorterede affald går til materialenyttiggørelse.

Medicin bliver opbevaret i køleskab i mandskabsrummet i forrum til husdyr. Oplysninger om affaldstyper og mængder samt opbevaring og bortskaffelse heraf se *Tabel 11*.

Tabel 11. Affaldstyper og mængder

Affaldstype	EAK kode	ISAG kode	Mængde pr år	Opbevaring	Transportør	Bortskaffelse
Spildolie	13.02.08	06.01	0-100 l	Maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Olie og filtre (brugt)	16.01.07	06.05	0-5 kg	Maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Rester af pesticider	20.01.19	05.12	0-5 kg	Kemikalierum	Ejer	Genbrugsplads
Spraydåser	15.01.10	23.00	0-10 stk	Maskinhus	Ejer	Genbrugsplads

Medicinrester	18.02.08	05.13	0-2 kg	Forum i stald	Ejer	Genbrugsplads
Kanyler ,brugt og nye	18.02.02	66.00	0,5 kg	Forum i stald i beholdere	Ejer	Særlig genbrug
Tom emballage pap/papir	15.01.01	50.00	50 kg	Garage	Ejer	Genbrugsplads
Tom emballage plast	15.01.02	50.00	50 kg	Garage	Ejer	Genbrugsplads
Lysstofrør og elsparrepærer	20.01.21	79.00	0-25 stk	maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Overdækningeplast og tommer plastsække	15.01.02	52.00	25 stk	maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Jern og metal	02.01.10	56.20	0-100 kg	maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Diverse brændbart	Afhængig af art	19.00	5 -50 kg	Container	Ejer	Forbrænding
Pap	15.01.01	50.00	0-50 Kg	Container	Kommunal ordning	Genbrugsplads
Papir	15.01.01	50.00	0-50 Kg	Container	Kommunal ordning	Genbrugsplads
Tomme medicinglas/emballage	15.01.07	51.00	0-2 kg	Beholder i forum	Ejer	Genbrugsplads
Paller	15.01.03	62.00	10 stk	Maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Aspestplader	17.06.05	75.00	0-50 kg	Maskinhus	Ejer	Genbrugsplads
Døde dyr	02.01.02	66.00	3000 stk	Lukkede containere	Dake	Daka

Energiforbrug

Det forventede energiforbrug på ejendommen ændrer sig ikke i forhold til udvidelsen.

EI

Ventilationsanlægget vedligeholdes og serviceres så der er mindst muligt elforbrug. Elmotorer udskiftes efter behov til mest energivenlige typer som kan styres af computer. Det anvendte ventilationssystem bruger EC-ventilatorer. Denne motortype kan meget energieffektivt reguleres i ydelse. Der opnås således en besparelse selv om dyreholdet øges. Ventilation udgør mere end 50 % af strømforbruget på ejendommen.

Belysning

Energibesparende foranstaltninger

- Der bruges LED pærer hvor det er muligt på ejendommen. Udskiftning af eksisterende belysning sker til energisparerbelysning i det omfang det er muligt. Typen af armaturer i stalden tager hensyn til dyrenes behov, og fjærkræs opfattelse af lys. Der skal være mulighed for lux styring da dette anvendes morgen og aften. Lysdæmpning kan anvendes til adfærdsmæssig påvirkning af hønsene.
- I pakkerum og forrum er opsat lys, som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde. Lyset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljølovgivning.

Varme

Stuehus er forsynet med egen varmforsyning. Produktionen af konsumæg kræver ikke varme til stalden. I servicebygning er der varme og i kølerum bruges el til køling af æggene. Mandskabsrum og stuehus varmes op med el eller evt. genbrugsvarme fra kølerum.

Transport

Logistikken i forbindelse med afhentning og leverance af husdyrgødning er indrettet, så der afsættes hele læg. Det minimerer antal transporter og energiforbruget. I forbindelse med ægafhentning leveres æggene efter en fast ruteplan som er fastlagt af transportøren. Foder leveres af lastbiler som er indrettet til formålet, så vidt muligt i hele læs.

Vandforbrug

Ejendommens husdyr, erhvervsdel og privat husholdning forsynes fra fælles vandværk. Det gør registrering af vandforbruget enkelt, der bliver opsat et vandur i begge ægpakkerier som registrerer al vand til husdyrproduktionen. Der er i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. justering af vandnipler, vask og rengøring, forbrug til dyr osv. Vandforbruget til drift af jordbrug opgøres særskilt.

Tabel 6. Det forventede vandforbrug før og ansøgt til produktionen på ejendommen

Vandbesparende foranstaltninger

- Vandrør, drikkekar/drikke nipler mv. kontrolleres daglig for utætheder og korrekt funktion
- Utætheder og fejlfunktioner reparerer hurtig
- Der bruges iblødsætning i forbindelse med vask når der vaskes med vand.
- Tørrengøring anvendes ofte i forbindelse med konsumægproduktion da udtørring er en effektiv metode til at kunne fjerne al gødning fra anlægget. Her vil kun gulvet blive vasket med vand.

Vandforbruget bliver tjekket og registreret ved dagligt tilsyn.

B. 11 BAT (for husdyrbrug med mere end 750 kg ammoniakemission)

Anlægget har ifølge beregningerne i HUSDYRGODKENDELSE.dk en emission på 2.173 kg N/år. Det er opnået ved at bruge miljøteknologi.

For at opnå BAT-niveau er det ikke nødvendigt at anvende miljøteknologi. BAT niveau er beregnet til 5.834 kg N. Der bliver anvendt lukkede containere til transport af fast gødning og dybstrøelse. Produktionen har en emission på 3.661 kg N under BAT niveau opnået ved hyppig udmugning.

Samlet emission fra lager af husdyrgødning udgør 42 Kg N/år.

Den faktiske emission med anvendelse af valgte miljøteknologi er ansøgers forslag til BAT niveau.

Foder

Der anvendes fasefodring med 2 - 3 faser til Konsumæg. Det tilsættes fytase. Fodret kan være hjemmeblandet, men færdigfoder er mest anvendt. Medicinsk Zink og Kobber anvendes ikke, udover ved dyrlæge ordineret behandling. Der er fokus på at reducere fosforindholdet i fodret.

Staldindretning

Det er valgt at fortsætte driften med etagesystem og udmugning 3 gange om ugen ved hjælp af gødningsbånd til lukket lagring. Der er udarbejdet teknologiblade for gødningsbånd til æglæggende høns og der kan opnås en reduktion på 36 % ved 3 ugentlige udmugninger sammenlignet med 1 ugentlig udmugning. Teknologien er midlertidigt optaget på Teknologilisten efter særlig aftale med Miljøstyrelsen.

BAT-kravet for emission af ammoniak er overholdt.

Opbevaring af husdyrgødning

Der føres logbøger over mængder og afsætning. Gødningscontaineren holdes lukket når der ikke læses gødning fra stalden.

Forbrug af vand og energi

Vandforbrug

Ejendommens vandforbrug er primært drikkevand. Derudover bruges vand til rengøring i stalden. Der foretages vedligeholdelse af anlæg/udskiftning til nye drikkepipler efter behov. Det sikrer mod vandspild. Der anvendes iblødsætning inden rengøring, det er den mest effektive metode til vask med det laveste vandforbrug.

Elforbrug

Elektricitet anvendes til ventilation, lys, foderanlæg og ved udmugning.

Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet. Energiforbruget følges nøje, og vedligehold/udskiftning af ventilation/lys/foderanlæg foretages ud fra en overvejelse, hvor energiforbruget er taget i betragtning.

Management (godt landmandskab) herunder brug af farlige stoffer

Sikring af produktionen ved tilstrækkeligt tilsyn og vedligehold. Dyr og staldanlæg tilses minimum to gange dagligt. Der udføres småreparationer, når det er nødvendigt, og evt. når der er lejlighed i forbindelse med rengøring. Når det ikke er en opgave der kan løses af personalet, bliver der tilkaldt service. Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det skal sikre, at der tilføres den nødvendige og ønskede mængde foder og vand, ligesom klima skal være optimalt for dyrene. Døde dyr fjernes dagligt, og alle mekaniske dele i anlæggene overvåges.

Valg og fravalg af BAT

Der findes en række teknikker som kan anvendes i Konsumægproduktionen. Her er redegjort for de valg og fravalg, der er taget i forbindelse med godkendelsen.

Fodring

Teknologi:

- Råprotein i konsumægefoder
- Fosfor i konsumægefoder
- Fasefodring
- Fytase tilsætning

Fasefodring bliver anvendt, så næringsstofferne i fodret udnyttes bedst muligt. Desuden tilsættes fytase for at udnytte foderet, med lavere indhold af fosfor.

Staldindretning

Teknologi:

- Fast gulv.
- Fast gulv med slats.
- Fast gulv med slats, skrabere under slats
- Etageanlæg med gødningsbånd, hyppig udmugning er mulig

Traditionelt staldanlæg med et plan til gulv produktion er fravalgt. Der er heller ikke valgt staldanlæg med slats og redekasser, hvor fast møg kan fjernes med et skrabe anlæg. Etage anlæg med gødnings bånd er valgt da det er bedst mulige system i forhold til dyrevelfærd og miljø.

Ventilation

Teknologi:

- Undertryk ventilation
- Overtryk ventilation
- Ligetryk ventilation
- Luftrensning

Luftrensning er fravalgt, fordi stalden forsynes med anden teknologi og der tidligere har været problemer med støv i forbindelse med denne teknik. Der er ikke udviklet teknologi til luftrensning i forbindelse med produktion af konsumæg endnu.

Ventilationen bliver af undertryktes/ligetryk typen, fordi det system holder mest støv inde i stalden i forbindelse med driften. Lige tryks ventilation er en teknik til ventilation af fjerkræ stalde hvor der er større åbninger til det frie.

Hvis der anvendes overtryksventilation, presses støv ud i servicebygninger og øvrige rene områder. Derfor er for er denne fravalgt.

B. 12 EVT. grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger langt fra den danske grænse og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

C. De direkte og indirekte virkninger på miljø, natur og mennesker. Aktuelle tiltag og de foranstaltninger som er foretaget. Oplysninger om IE—husdyrbrug

Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter – Se desuden B4

Ejendommen ligger i landzonen ca. 1,3 km syd/vest for Fjenneslev. Husdyrbrugets anlæg ligger uden for naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer, og områdeudpegninger, som har til formål at beskytte landskabet i bred forstand. Den del af Fjenneslev som ligger tættest husdyrbruget er præget af industri. Banen ligger 300 m fra stalden også mellem landbrug og by. Nærmeste nabo er landbruget på Skelbækvej 11.

Figur 19 Udsigt til ejendommen fra Skelbækvej fra syd.

Området er flade og med en del læhegn som inddeler markerne.

Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2019 – 2030 for Sorø Kommune ligger ejendommen i område med:

- Område med skovrejsning ønsket
- Værdifuldt Landbrugsområde
- General landskabelig interesse

Landskab og kulturarv

Eksisterende stald har en størrelse og placering som gør den attraktivt til at anvende til fjerkræproduktion. Den er løbende renoveret og inventar udskiftet efter behov.

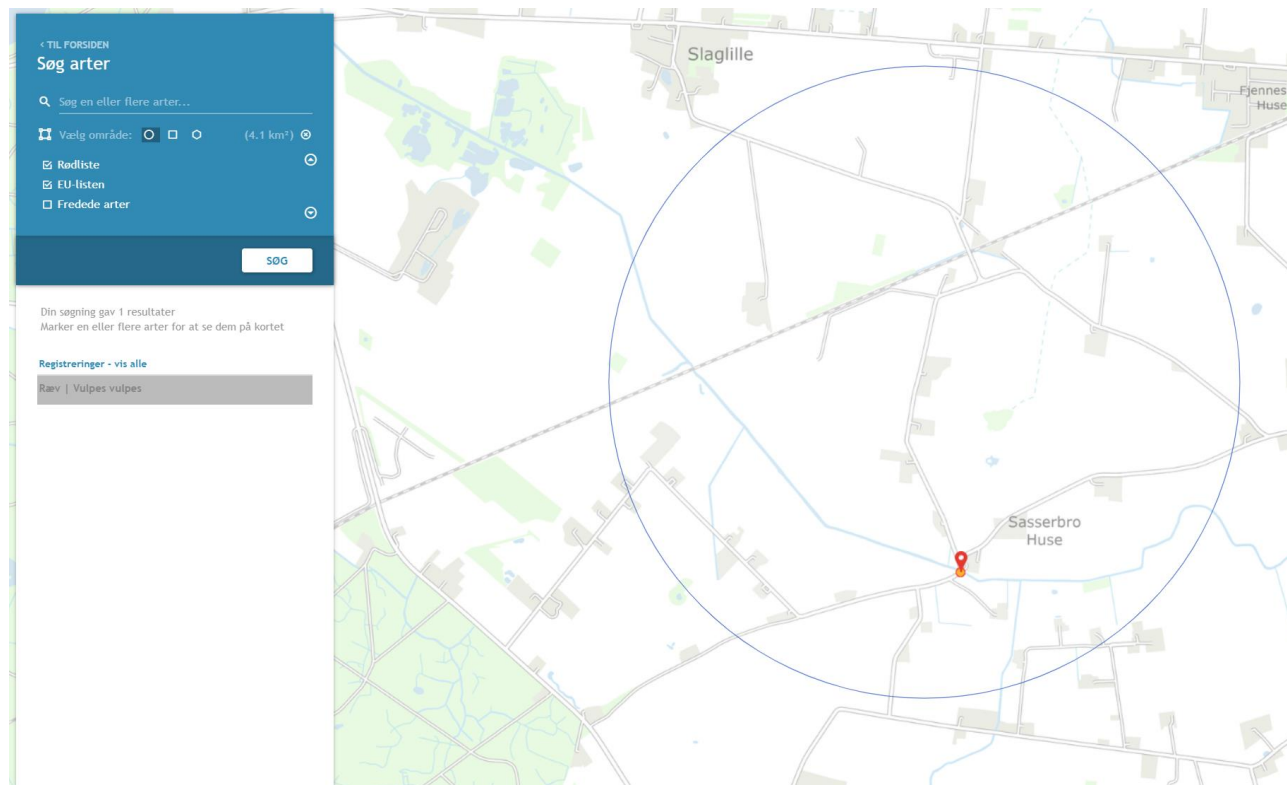
Produktion af frilandsæg kræver beplantede hønsegårde. Produktion af skrabeæg foregår udelukkende inde i staldanlægget.

Udvidelsen af husdyrproduktionen ændrer ikke de bygningsmæssige udtryk væsentligt på Skelbækvej 9. Ændringerne vurderes at kunne være i tråd med områdets udpegning til ønsket skov.

Det vurderes, at ændringen i skrabe- og frilandskonsumægproduktion kun er en mindre bygningsmæssig udvidelse som ikke vil medføre nogen forringelse af kulturarv eller landskabelige værdier i området.

Bilag IV arter

Jævnfør Sorø Kommunes hjemmeside og oplysninger fra Danmarks Miljøportal er der ikke fundet bilag IV arter i området omkring ejendommene eller de arealer som ønskes anvendt til placering af husdyrbrug.

Figur 20 På www.naturdata.miljoportal.dk og www.arter.dk er der ingen registreringer ved ejendommen.

Ændringen i driftsformen resulterer i en ammoniakemission fra staldanlægget på 2.173 kg N/år.

Anlægget er nyeste type og lagrer af gødningen eksisterer ikke da al gødning eksporteres til biogas. Den faste gødning udmuges 3 gange ugentlig. Det er årsagen til at lugt og ammoniak reduceres i forhold til den drift som praktiseres i dag. Det vurderes derfor at ændringen ikke forringer levevilkårene for bilag IV arter i området.

Begrænsning af ammoniakemission

Som beskrevet i afsnit B9. BAT-kravet overholdt for den ansøgte produktion. Den tilgængelige miljøteknologi *Gødningsbånd til æglæggende høns som ikke holdes i bur*, bliver anvendt. Produktion anvender det staldsystem med lavest emission og den indretning som tilgodeser højnernes velfærd mest.

Vurdering

Det vurderes, at der er anvendes BAT-teknologier i det omfang, det er muligt.

Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

Som beskrevet i afsnit B7. er der ingen eller meget lav totaldeposition på kategori 1 - og 2 natur.

Kategori 1-natur

Nærmeste kat 1. natur er skovområde bag Svinebakke ved Sorø vest for ejendommen her er tale om et Elle - og Askeskov område beliggende i et større skovområde.

På grund af afstand vil der ikke være nogen yderligere ammoniakbelastning fra husdyrproduktionen. Totaldepositionen er måle til 0,0 kg N/ha/år. Krav i forhold til maksimal deposition på området er dermed overholdt. Der er ikke andre husdyrbrug som kan påvirke området.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2 naturtype er et overdrev beliggende syd/øst for ejendommen ved Alsted Mølle. Der er ingen merdeposition og totaldepositionen er også nul. Til kategori 2-natur må der maksimalt være en totaldeposition på 1 kg N/ha. Afstanden er så stor at der ikke kan måles nogen emission fra anlægget.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kat. 3-natur er maksimalt 1,0 kg N i merdeposition. Kommunen kan, efter nærmere vurdering, tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha. Der kan ikke stilles krav ved mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha. Merdepositionen regnes fra de aktuelle forhold som eksisterede for 8 år siden.

Nærmeste kat. 3-natur er en mose, den nærmeste del af mosen modtager 0,0 kg N/ha i merbelastning.

§3 natur

Den sydlige ende af moseområdet er udpeget til §3 område. Disse områder er ikke beskyttet i forhold til ammoniakemission. Området er beskyttet mod tilstandsændringer, og skal derfor også vurderes i forhold til udvidelsen af husdyrbruget. Da afstanden til husdyrbruget er større end til den nordlige del af mosen, vurderes belastningen her ikke have negative konsekvenser.

De øvrige undersøgte punkter ligger længere fra anlægget og modtager derfor en lavere andel af luftbåren ammoniak.

Baggrundsbelastningen for området er fundet i miljøgis og er et gennemsnit fra årene 2019, 2020 og 2021 (nyeste data).

Vurdering

For KAT. 1 natur må den maksimale totaldeposition være 0,7 kg N/ha/år. Hvis der er kumulation fra andre husdyrbrug, må totaldepositionen maksimalt være 0,4 og 0,2 kg N/ha/år ved kumulation med hhv. 1 og mere end 1 andet husdyrbrug. Det nærmeste KAT 1 naturområde som husdyrbruget på Storebjerggård kunne have en påvirkning af, undersøges for påvirkning fra andre husdyrbrug. Der er ikke fundet andre landbrug og derfor regnes ikke med kumulation. Med en beregnet maksimal totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år er afskæringskriteriet for kat. 1 natur overholdt.

For nærmeste KAT. 2 natur er den beregnede totaldeposition 0,0 kg N/ha/år. Afskæringskriteriet for totaldeposition er maksimal 1,0 kg N/ha/år. Det ansøgte overholder derfor totaldepositions kravet. Det vurderes, at der ikke kan tillægges en negativ effekt af det ansøgte.

For KAT. 3 naturpunkter er der beregnet en maksimal merdeposition på 0,0 kg N/ha/år. Da merdepositionen er mindre end 1,0 kg N/ha/år, kan der ikke tillægges en negativ effekt af det ansøgte, jf.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 29. Det er vurderet at tålegrænserne for naturpunkterne ikke bliver overskredet.

Lugtgener for omboende

Lugtgeneafstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone er alle overholdt. Der er ikke regnet med påvirkning fra andre husdyrbrug ved kumulation til nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone. Se B8.

Vurdering

Geneafstanden til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone er overholdt jf. ovenstående. Det vurderes derfor, at skrabe- eller frilandsægproduktion ikke giver forøgede gener for omboende.

Støjgener

Som beskrevet i B9 er de væsentligste støjgener forbundet med ventilationsanlæg og fodertransport og aflæsning.

Transporter og andre støjende aktiviteter afvikles så vidt muligt i dagtimerne og ikke i weekender eller på helligdage. Ventilationsanlægget kører dog ofte om natten i sommerhalvåret, for at køle stalden ned, når lugerne er lukket. Derfor er ansøger særligt opmærksom på at vedligeholde ventilationsanlæggene, så de kører optimalt og med mindst mulig støj. Ud fra ovenstående vurderes det samlet set ikke, at husdyrbruget vil medføre væsentlige støjgener i nærmiljøet.

Støvgener

Som beskrevet i afsnit B9 er de væsentligste støvgener forbundet med ventilationsanlæg, foder aflæsning og transporter.

Der kan opstå støvgener ved levering af foder. Ved transport på ejendommen i sommerhalvåret kan der ligeledes opstå støvgener, da tilkørselsforholdene til ejendommen udelukkende er grusveje.

Tiltag

På fodersiloerne er der monteret en støvcyklon, således støvgenerne minimeres ved indblæsning af foder.

I tilfælde af væsentlige støvgener fra transport på ejendommens interne veje, vil hastigheden blive nedsat, for at reducere støvpåvirkningen.

Vurdering

Tiltagene vurderes som tilstrækkelige for at undgå unødige støvgener.

Lyspåvirkninger

Der er ingen lysplader i taget på stalden. Der kan komme lys ud af ventilations åbninger og gennem lugerne til hønsegården i staldens sider, men ventilationen er forsynet med en plade som forhindrer dagslys i at trænge ind i stalden. Hønsene får ikke adgang til hønsegården om natten, derfor kommer der ikke lys ud gennem lugerne, hvis der produceres frilandsæg. Der er således ingen fjernpåvirkning med lys inde fra stalden. Beplantningen i hønsegårdene omkring stalden er også med til at begrænse lyspåvirkningen til omgivelserne. Der er lys ved porte og døre for at sikre medarbejdernes arbejdsmiljø.

Vurdering

Ansøger vurderer derfor ikke, at lys giver anledning til gener for naboer og omgivelser.

Skadedyr

Forholdene omkring skadedyrsbekæmpelse har høj prioritet på en fjerkræejendom. Det testes ofte for salmonella og derfor er tolerancen overfor skadedyr nul, fordi de ofte er bærere af smitten.

Al husdyrproduktion kan tiltrække skadedyr. Derfor kræves en planlagt bekæmpelse.

Rotter

For at minimere og hindre opformering af rotter, er alt foder opbevaret i lukkede siloer. Hele anlægget er baseret på fast husdyrgødning, der fjernes fra stalden via gødningsbånd. Der er ikke opholdssteder i dette system, hvor gnavere uset kan etablere sig. Der er særlig opmærksomhed rettet mod gødningslagrene.

Der er indgået en aftale med et professionelt firma om overvågning og bekæmpelse af skadedyr. Bekæmpelse iværksættes hvis der skulle opstå problemer med gnavere eller andre skadedyr.

Fluer

Udtørring i stalden og udmugning 3 gange om ugen minimerer mulighederne for udvikling af fluelarver. Høns spiser fluelarver og finder alle larver i dybstrøelsen. Der er således ikke fluer i stalden. Da der kun er dybstrøelse i tør tilstand, som ligger i stalden i længere perioder, hvor hønerne har adgang, vil der ikke være en væsentlig opformering af fluer.

Vurdering

Det vurderes, at de tiltag, som er foretaget, og bekæmpelsen på ejendommen er tilstrækkelige til ikke at give unødige gener for naboer.

Transporter

Beskrivelse af transporterne til og fra husdyrbruget er beskrevet.

Der er tale om en stigning i antallet af transporten fra nudrift til ansøgt drift – ca. 5 %. Stigningen skyldes primært et øget antal transporter af foder og dyr til anlægget, æg og emballage til ejendommen forventes ikke at stige da lastbilerne skal fyldes op.

Udkørselsforholdene til offentlig vej fra ejendommen bruges allerede i forbindelse med den nuværende produktion.

Vurdering

Transporterne til ejendommen vurderes ikke at give anledning til forøgede unødige gener udover det som må forventes af et husdyrbrug af denne størrelse og karakter. Vejen er en sekundær vej med kun lidt trafik.

Energi

Energiforbruget og beskrivelse af energitiltag på ejendommen er beskrevet.

Konkret for fjerkræproduktion er der fokus på at holde energiforbruget på et minimum. Dette opnås bl.a. ved at sørge for, at ventilationen altid fungerer optimalt. Det gavner både energiforbruget og staldklima til gavn for hønerne. Derfor er der særligt fokus på vedligehold af anlægget. Ventilationsanlægget gennemgås derfor jævnligt for eventuelle defekter der skal udskiftes eller repareres.

Der er valgt lavenergibelysning med mulighed for lysdæmpning.

Der anvendes ikke energi til opvarmning af stalden, udover ekstern varmekilde til evt. at opvarme stalden før indsætning af unge hønniker. Der kunne blive tale om at montere varmevekslere på stalden.

Vurdering

Det vurderes, at den driftsform som anvendes, er tilstrækkelig til at sikre mod et for stort energiforbrug på ejendommen.

Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

Vandforbruget er beskrevet.

Der rengøres ikke konsekvent med vand, da staldanlæg til høns kan tørrengøres med trykluft. Gødningsbånd og tværkanal vil evt. blive vasket med koldt vand. Det øvrige inventar bliver tør-rengjort. Rengøringen afsluttes med en desinfektion med et godkendt middel. Hvis der vaskes, anvendes iblødsætning og højtryksrensere. Der er drikkenipler placeret højt for at lette hønernes vandoptagelse. Der er monteret spild

render under drikkeniplerne. Der er daglig kontrol af vandforbrug for at opdage eventuelle lækager. Vandforbruget registreres kvartalsvist.

Vurdering

Tiltagene er effektive og vurderes tilstrækkelige til at holde vandforbruget på et minimum.

Påvirkning af jordarealer og jordbund

Stald og veranda er forsynet med fast bund. Fast gødningen og noget af dybstrøelsen, fjernes med gødningsbånd og føres direkte til en lukket container. Gødningsbåndene fjerner al fast gødning hver gang de kører. Det er kun i forbindelse med skift af hold at al dybstrøelsen også fjernes. Al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg. Stalde og gødningslager er indrettet så spild og udsivning undgås og kan opsamles. Lovgivningen angiver det maksimale antal høns i hønsegården. Belastningen i hønsegårdene er derfor afstemt efter den gødningsmængde der afsættes og som beplantning og græs kan optage.

Der søges om både skrabeægsproduktion og frilandsægproduktion. Hønsegårde anvendes ikke når der produceres skrabeæg.

Vurdering

Da al gødning fra staldanlægget afsættes til biogas, vurderes det, at der er minimal risiko for forurening af næringsstoffer til de omgivende jordarealer. Den gødningsmængde som frilands hønerne afsætter i hønsegårdene, er beregnet til at overholde gødningsnormen, og belaster derfor ikke jordarealer unødigt.

Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Salmonella og campylobacter

Der er flere typer bakterier, der kan smitte fra dyr til menneske. Derfor overvåges produktionen for disse sygdomme. Der er programmer for både hønniker og æglæggende høns. Der er tiltag som begrænser risikoen for at indføre smitten til dyrene. Her er fokus på hygiejne i forbindelse med pasning af hønnikerne og høns, der er separat rum til at skifte tøj og vaske sig før man går ind i stalden. Der er nul-tolerance overfor gnavere i stalde og foderopbevaring.

MRSA

MRSA står for Methicillin Resistente Staphylococcus Aureus. På dansk betyder det methicilin resistente stafylokokker.

Stafylokokker er en naturlig del af bakteriefloraen hos ca. 50 % af alle mennesker, og man kan ikke mærke, om man har stafylokokker f.eks. i næsen eller på huden.

Der foreligger ikke undersøgelser som påviser, at fjerkræ kan være bærer af MRSA CC 398.

Vurdering

Overvågning af salmonella og campylobacter i besætningen sikrer forbrugerne ved køb af Danske æg. Hønniken er grundlaget for denne produktion. Det er et nationalt overvågningsprogram som dækker hønerne i hele deres produktionsperiode. Det vurderes desuden, at høns ikke giver anledning til forøget risiko for påvirkning af naboer med MRSA, salmonella eller campylobacter.

Alternative løsninger

Der er ikke undersøgt alternativer til placering. Den eksisterende stald flyttes ikke.

Alternativ staldindretning

For valg af produktionssystem til ægproduktion er der ikke andre staldtyper, der ud fra et miljømæssigt synspunkt, er bedre end denne inventartype med etageanlæg. Den reducerede ammoniakfordampning er medvirkende til, at gødningen har højere kvælstof indhold, og derfor er med til at forbedre udbyttet i de marker hvor gødningen anvendes. Der er valgt et bygge ekstra veranda ind i det nye staldanlæg. Her kan etableres forskellige tiltag til adspredelse og til at sikre at hønernes fødesøgning- og skrabeadfærd stimuleres.

Set ud fra et dyrevelfærdssynspunkt tilbyder etagesystemet også de bedste muligheder for hønerne. Der er siddepinde højt i systemet til at hvile på og strøelse på gulvet til at udføre skrabe og støvbade adfærd.

Det valgte staldsystem og management giver den laveste emission. Derfor er valget det bedste for naturen. Samtidig giver staldsystemet nogle muligheder for at holde høns indendørs, samtidig med at deres behov tilgodeses med funktionen af inventaret.

Vurdering

Ansøger vurderer derfor, at den valgte placering og staldindretning er den mest optimale. En alternativ staldindretning har derfor ikke været aktuel.

Oplysninger om konsulenten

Ansvarlig konsulent på miljø sagen

Niels Provstgård, Cand. Agro.

Velas

Asmildklostervej 11

8800 Viborg

Oplysninger om IE-husdyrbruget

Husdyrbruget er ikke et IE-brug, der er mindre end 40.000 stipladser fjerkræ.

BAT: Råvarer, energi, vand og management

BAT i forhold til ammoniakemission er beskrevet.

BAT-Energi

Ved brug af EC-motorer i ventilationen er der valgt den mest energibesparende type ventilation.

Elementer som sikrer god isoleringsevne i staldens sider og tag, er ligeledes energibesparende.

I forhold til belysning vælges sparepærer/LED belysning med lys dæmper, så belysning kan reguleres i forhold til hønernes behov.

Vurdering

Det vurderes, at der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

BAT-Vand

Vandforbrug og spild holdes under opsyn. Der anvendes drikkenipler i stalden, hvor vandtrykket kan justeres så spild undgås.

Der er fokus på mulig besparelse i forbindelse med vask af stalden. Der tørrengøres når det er veterinært forsvarlig.

Vurdering

Det vurderes, at der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

Management

Medarbejdere sendes løbende på faglig efteruddannelse. Den ansvarlige for produktionen skal vide noget om produktionen og sørge for:

- Introduktion til effektivitetskontrollen
- Faglig viden om fugle og deres adfærd og behov
- Teknisk viden om stald og anlæg

Den gældende beredskabsplan for ejendommen opdateres.

Det gældende miljøledelsessystem opdateres i forbindelse med årlig indberetning.

Egenkontrol anvendes i den daglig drift.

Vurdering

Der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

D. Konklusion

Ud fra ansøgers beskrivelser af produktionen og det ønskede projekt, sammenholdt med beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, er den samlede vurdering, at ansøger har gjort sig de nødvendige tanker om projektet.

Produktionsanlægget udstyres med nyeste teknologi og anvender den miljøteknologi der er til rådighed. Husdyrbrugets placering i landskabet ændres ikke, den eksisterende stald med tilbygning, ændres ikke til en størrelse der skiller sig ud. Aktiviteten er den samme, og produktionen er ansøgt så den kan tilpasses forbrugerkrav.

Husdyrproduktionen i anlægget får høj dyrevelfærd. Der er fokus på et godt staldklima hvilket også resulterer i et godt arbejdsklima for de ansatte.

Produktion på ejendommen er en fornyelse af den traditionelle ægproduktion, i nyt produktionsanlæg som opfylder nyeste krav til dyrevelfærd og miljø. Der bliver mulighed for at give forbipasserende en oplevelse af hønerne på friland, hvis den produktion kommer på tale. Bygninger og anlæg er gentænkt, så produktion og håndtering af gødning, foder og æg kan ske lettest og så sikker som muligt. Lagring af husdyrgødning nær produktionen er fravalgt til fordel for løbende at fjerne husdyrgødning fra husdyrhold.

Husdyrbrugets anvendelse af ressourcer, produktionen af sunde fødevarer og energi, sker klimavenlig og effektivt. Den faste gødning fra dette anlæg har stor betydning for udnyttelsen af andre husdyrbrugs gylle i et biogasanlæg.

Husdyrbrugets størrelse sikre en effektiv udnyttelse af transportmateriel. Det gælder både i forhold til foder- og æg leverance.

Produktionen på Skelbækvej 9 vurderes samlet set ikke at give anledning til væsentlige negative påvirkninger/gener for lokale naturområder og omkringboende.

Forsat drift er den bedste løsning for dette velfungerende anlæg. Den bygningsmæssige ændring af stalden resulterer i en fornuftig besætningsstørrelse med et arbejdskraftbehov det kan tiltrække gode medarbejdere

Bilag

-

Bilag 2 - Placering af produktions- og gødningsopbevaringsanlæg

Bilag 3 - Oversigt over vilkår

- 3.1.1 Produktionsarealet skal indrettes i den eksisterende stald samt ny veranda, og skal placeres som angivet på bilag 2.
- 3.1.2 Produktionsarealet størrelse i m² med angivelse af dyrearter, dyretyper, staldsystemer samt miljøteknologi skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående tabel:

Staldafsnit	Produktion	Staldsystem	Produktionsareal m ²	Miljøteknologi
Friland/Skrabeæg	Høner, Konsumæg*	Fleretagesystem	3.620	Hyppig udmugning, 36 % reduktion
Total			3.620	

* Fleksgruppen omfatter: Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd

- 3.1.3 Stalden skal indrettes med fleretagesystem med gødningsbånd, der skal tømmes mindst tre gange ugentligt. Der skal føres logbog hvor dato og tidspunkt for udmugning noteres. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og fremvises til tilsynsmyndigheden på forlangende.
- 3.1.4 Etagesystem med gødningsbånd skal vedligeholdes i henhold til producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 3.1.5 Gødningsopbevaringsanlæg skal placeres som angivet på bilag 2, og skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående tabel:

Opbevaringsanlæg	Størrelse
Container	15 m ²

- 3.1.6 Der kan etableres en ny veranda på 7,5 m x 75 m langs den nordlige side af den eksisterende stald.
- 3.1.7 Der kan opføres to nye siloer på maksimalt 12,5 meter i højden. Siloerne skal placeres på staldens sydlige side ved siden af de to eksisterende siloer.
- 6.1.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres, at produktionsareal samt foderarealer holdes tørre, at dyrene holdes rene, og at fodringssystemer holdes rene.

- 6.2.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- 6.2.2 Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
- 6.3.1 Støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden, må på intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Maksværdi (LpAmax)	22-07	-	55

Støjkvilkår omfatter al støj fra virksomheden – det vil sige også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj gælder derfor al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsbedriften på ejendommens bygningsparcel, og ikke støj fra for eksempel markdriften.

- 6.3.2 Såfremt kommunen bestemmer, at overholdelse af grænseværdierne for støj skal dokumenteres, skal målinger/beregninger udføres efter gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger⁶. Målingerne/beregningerne skal foretages af et målefirma/-institut, der er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser overholdes. Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

⁶ P.t. bekendtgørelse nr. 1.770 af 28. november 2020 om kvalitetskrav til miljømålinger.

- 7.1.1 På ejendommen skal forefindes dokumentation for bortskaffelse af affald til rette modtager, herunder kvittering for aflevering af farligt affald. Farligt affald må højst oplagres et år på husdyrbruget.
- 7.2.1 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 7.3.1 Husdyrbrugets elforbrug skal aflæses og registreres i driftsjournal minimum en gang årligt.
- 7.3.2 Stiger husdyrbrugets elforbrug utilsigtet, skal husdyrbruget finde og implementere virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 7.3.3 Husdyrbrugets vandforbrug skal aflæses og registreres i driftsjournal minimum en gang årligt.
- 7.3.4 Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, skal husdyrbruget finde og implementere virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 8.1.1 Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal mindst én gang årligt gennemgås, så det sikres, at den indeholder opdaterede:
- Procedurer, der beskriver relevante tiltag med henblik på at ”stoppe ulykken/uheldet” og begrænse udbredelsen.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
  - Opgørelser over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller der kan skaffes med kort varsel, og kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
  - Beredskabsplanen skal være let tilgængelig for personalet på virksomheden, og være tilgængelig i en udgave på et sprog, som personalet kan forstå. Personalet skal mindst en gang årligt gøres bekendt med planenes indhold og placering.
- 8.2.1 Håndtering af husdyrgødning skal altid foregå under opsyn og således, at spild undgås og under passende hensyn til omgivelserne.

SORØ
KOMMUNE

Kontaktoplysninger

Teknik, Miljø og Drift

Rådhusvej 8

4180 Sorø

Telefon 57 87 60 00

teknik-miljoe@soroe.dk

www.soroe.dk